

ROLNIK **SPÓŁDZIELCA**

ISSN 0483 2949

Nr 8 (2992) - Sierpień 2026

UKAZUJE SIĘ OD 1948 ROKU

Cena 7,56 zł (w tym 8% VAT)

BIULETYN KZRS „SAMOPOMOC CHŁOPSKA” JEST DRUKOWANY W ŚRODKU NASZEGO MIESIĘCNIKA

KZRS „SCH” WRACA NA FESTIWAL POLSKIEJ ŻYWNOSCI

CZYTAJ STR. 2

Festiwal Polskiej Żywności #KUPUJŚWIADOMIE

19–20 września 2026 r.
PGE Narodowy, Warszawa

SMAK, KTÓRY ŁĄCZY POKOLENIA

KZRS „SAMOPOMOC CHŁOPSKA” WRACA NA FESTIWAL POLSKIEJ ŻYWNOSCI

Ubiegłoroczna edycja Festiwalu Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie pokazała, jak wielki potencjał tkwi w tradycyjnej, rodzimej produkcji. Stoisko Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” przecinały wielometrowe kolejki odwiedzających, a naturalne wędliny, tradycyjne pieczywo i lokalne przetwory zniknęły w mgnieniu oka.

Zamiast spoczywać na laurach, Związek idzie za ciosem. W tym roku organizacja ponownie zaprasza do wspólnego stołu, udowadniając, że polska żywność spółdzielcza to synonim najwyższej jakości.

19-20 września na PGE Narodowym w Warszawie spotkają się producenci z całej Polski. Zaprezentują żywność wysokiej jakości oraz regionalne smaki i tradycje kulinarne. W ubiegłym roku wydarzenie odwiedziło blisko 10 tys. osób.

Dla wielu uczestników poprzedniego festiwalu spotkanie ze spółdzielczymi wyrobami było nostalgiczną podróżą do smaków dzieciństwa – prostych, czystych i pozbawionych sztucznych dodatków. Sukces ten nie był jednak dziełem przypadku. To efekt konsekwentnej strategii oraz wyraźnego zwrotu w stronę nowoczesnego zarządzania, jakie od pewnego czasu obserwujemy w strukturach KZRS „Samopomoc Chłopska”. Związek przechodzi cichą, lecz dynamiczną ewolucję. Łącząc ponad stuletnią tradycję z wymogami współczesnego rynku, stawia na profesjonalizm, transparentność i budowanie silnej marki, która ma szansę stać się fila-

Fot. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

rem nowoczesnego sektora rolno-spożywczego w Polsce.

Dzisiejsza spółdzielczość przestaje być postrzegana wyłącznie przez pryzmat historii – staje się nowoczesnym ruchem, zdolnym do konkurowania z globalnymi sieciami. Promocja żywności wytwarzanej przez lokalne spółdzielnie to nie tylko odpowiedź na rosnący popyt na produkty ekologiczne i z krótkich łańcuchów dostaw, ale także wyraz odpowiedzialności za polski kapitał i lokalnych producentów.

Niebawem rusza kolejna edycja wydarzenia. Stoisko KZRS „Samopomoc Chłopska” po raz kolejny stanie się miejscem, gdzie pasja do tworzenia dobrego jedzenia spotyka się z zaufaniem konsumentów. Zapraszamy wszystkich miłośników prawdziwego smaku do odwiedzenia stoiska Związku. Przekonajcie się Państwo sami, jak pod dojrzałym przewodnictwem polska spółdzielczość otwiera nowy, obiecujący rozdział swojej historii.

KOŁOBRZEG NIE TYLKO LATEM? NOWA OFERTA TYLKO DLA SPÓŁDZIELNI

Jesień, zima i wczesna wiosna to doskonały czas na głęboką regenerację z dala od tłumów, a także idealny moment na organizację wyjazdów zorganizowanych i firmowych.

Hotel Zorza, znany ze swojego, komfortu i świetnej lokalizacji w sercu Dzielnicy Uzdrawiskowej, przygotował na nadchodzące miesiące propozycję, która z pewnością zachwyci zarówno gości indywidualnych, jak i grupy.

W ramach naszej nowej Specjalnej Oferty dla Spółdzielni obowiązującej od 15 października 2026 r. do 15 kwietnia 2027 r. oferujemy zakwaterowanie w naszych komfortowych pokojach 2- i 3-osobowych oraz wyśmienite wyżywienie – pyszne śniadania i obiadokolacje w naszej hotelowej restauracji.

Aby sprostać Państwu oczekiwaniom, przygotowaliśmy elastyczne pakiety cenowe (przy rezerwacji na minimum 2 noclegi):

- Dla większych grup (min. 10 osób) cena to zaledwie 130 zł za dobę od osoby.
- Dla mniejszych grup (min. 6 osób) proponujemy stawkę 140 zł za dobę od osoby.
- Dla par i gości indywidualnych (min. 2 osoby) pobyt wynosi 150 zł za dobę od osoby.

Warto zaznaczyć, że oferta nie obejmuje terminów specjalnych: świąt, Sylwestra oraz długich weekendów.

Gorąco zapraszamy grupy szkoleniowe, korporacyjne oraz inne

organizacje poszukujące idealnego miejsca na swoje wydarzenia. Nasze zaplecze daje ogromne możliwości, z najwyższą przyjemnością pomożemy zorganizować kompleksowy wyjazd integracyjny połączony ze szkoleniem, który wieczorem ukoronujemy uroczystym bankietem, kolacją czy imprezą. Przestronne powierzchnie, wyborne zaplecze gastronomiczne i troskliwa obsługa z całą pewnością spełnią oczekiwania nawet najbardziej wymagających klientów biznesowych.

Zorza to obiekt, który nie ustaje w staraniach, by wciąż zaskakiwać swoją gościnnością. Niezależnie od tego, czy szukasz chwili wytchnienia nad morzem, czy planujesz ważne wydarzenie firmowe, jesteśmy tu dla Ciebie.

Hotel Zorza to również doskonała i nowoczesna przestrzeń dla biznesu!

Rezerwacji pobytu można dokonać kontaktując się z Recepcją pod numerem 94 35 233 57 lub bezpośrednio z Dyrektorem Hotelu, Panią Magdaleną Budną, pod numerem 736 278 131. Zachęcamy również do odwiedzenia naszej strony internetowej: www.zorzahotel.pl.

Zapraszamy do Hotelu Zorza!

W NUMERZE M.IN.:

- Stanisław Wojciechowski – Prezydent RP Spółdzielca
- Więcej niż lada
- Słoneczny hamulec
- CDR w Brwinowie: Laboratorium nowoczesnego rolnictwa
- Na stół i do filiżanki, czyli wielki potencjał dębów
- Konflikt - czy zawsze porażka?
- Kryzys medialny - groźna sytuacja

ROLNIK
SPÓŁDZIELCA

MIESIĘCZNIK ROLNICO-HANDLOWY
ukazuje się od 1948 roku

ADRES REDAKCJI:

00-336 Warszawa, ul. Kopernika 30,
tel. +48 22 826 41 26,
e-mail: sekretariat@kzrs.pl

REDAKTOR NACZELNA:

Katarzyna Kaczmarek
e-mail: kk@polskiemedia.org

Współpracują: Zofia Chyra-Rolicz, Alfred Domagalski, Przemysław Solecki, Kamila Orłowska.

Zastrzegamy sobie prawo do zmiany tytułów, adiustowania i skracania tekstów.

WYDAWCA:

Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”
00-336 Warszawa, ul. Kopernika 30
Konto: Nr 52 8769 0002 0680 0361 2000 0090

MIESIĘCZNIK jest kolportowany wyłącznie w prenumeracie. Zamówienia na rok 2026 przyjmuje KZRS „Sch”. Redakcja przyjmuje zlecenia na reklamę i promocję. Koszt prenumeraty rocznej wynosi 90,72 zł w tym 8% VAT.

ZASADY PRENUMERATY

Prenumeratę naszego miesięcznika na 2026 r. można zamawiać e-mailem: sekretariat@kzrs.pl lub listownie na adres KZRS „Sch”: ul. Kopernika 30, 00-336 Warszawa, podając swój numer NIP.

Po przyjęciu zamówienia, Kancelaria KZRS będzie przysyłała zamówione egzemplarze, wraz z fakturą do zapłacenia przez prenumeratę.

WIĘCEJ NIŻ LADA

DLACZEGO SZUM SAMOOBŚLUGOWEJ KASY NIGDY NIE WYGRA Z PORANNYM „CO TAM SŁYCHAĆ?”

Świat pędzi na złamanie karku. W wielkomiejskich marketach stoją już rzędy zimnych, błyskających ekranów. Stajesz przed takim okienkiem, skanujesz kod, maszyna pika, bezdusznym głosem prosi o zabranie artykułów ze strefy pakowania, a na koniec oschle dziękuje za zakupy. Szybko? Może i tak. Ale czy miło? No właśnie.

Na szczęście w naszej codzienności istnieje miejsce, gdzie algorytmy i automatyczne skanery nie mają wstępu, a jeśli już są, to traktuje się je wyłącznie jako pomocników, a nie gospodarzy. To lokalny sklep GS „Samopomoc Chłopska”.

Dla kogoś z zewnątrz to po prostu sklep: półki z mąką, lokalnym pieczywem, świeżym nabiałem i wędlinami od miejscowego rzeźnika. Ale dla nas – i dla każdego, kto choć raz progi tego sklepu przekroczył – to prawdziwe centrum dowodzenia wszechświatem. Lokalny punkt informacyjny, agencja pogodowa, biuro wsparcia sąsiedzkiego i wiejski Hyde Park w jednym.

Pani stojąca za tą dobrą, tradycyjną ladą, wie o lokalnym życiu więcej niż najnowocześniejszy system analityczny. Wie bez pytania, że pan Staszek potrzebuje dziś pół chleba, ale tego mocniej przypieczonego, bo taki lubi. Wie, że pani Maria szuka zakrętek do słoików o konkretnej średnicy, bo zaczęła wekować pierwsze sierpniowe warzywa. Pamięta też, że wnuczek sąsiadki miał wczoraj ważny egzamin i z uśmiechem zapyta: „I jak tam, zdał?”.

Spróbujcie porozmawiać o przepisie na najlepsze ogórki kiszzone ze skanerem samoobsługowym. Życzymy powodzenia.

W GS-ie klient nigdy nie jest „anomaliami w strefie pakowania”. Nie jest też anonimowym numerem paragonu. Jest sąsiadem. Tutaj przycho-

dzi się nie tylko po drożdże, cukier czy tradycyjną bułkę z miejscowej piekarni. Przychodzi się tu po człowieka. Żeby wymienić trzy zdania o nadchodzących żniwach, pogadać o prognozie pogody na weekend albo po prostu zamienić parę słów po cichym poranku.

Budowanie takich relacji trwa lata. To kapitał, którego nie da się

kupić na żadnej wyprzedaży ani zastąpić aplikacją w telefonie. I choć świat wciąż wciska nam nowoczesne rozwiązania, to właśnie w sklepach spółdzielczych widać najwyraźniej, że najprostsza technologia – ta ludzka, oparta na życzliwości i zwykłym uśmiechu – wciąż jest tą niezastąpioną.

(red)

CDR W BRWINOWIE: LABORATORIUM NOWOCZESNEGO ROLNICTWA

Agronomia XXI wieku to już nie jest prosta odpowiedź na pytanie: co, gdzie i w jaki sposób uprawiać? Zarówno praktyka produkcji roślinnej, jak i hodowli zwierząt gospodarskich zmieniła się w ostatnich dekadach ogromnie. Nie chodzi już tylko o ich rosnącą wydajność. Liczy się także zrównoważony rozwój.

Na taką agronomię stawia Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie pod Warszawą. Podjęty przez nie proekologiczny projekt, zatwierdzony właśnie przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, nosi nazwę Urban Living Farm Brwinów.

– Przed nami ambitne zadanie, stworzenie żywego demonstratora innowacji dla rolnictwa, łączącego nowoczesne technologie produkcji żywności, cyfryzację, sztuczną inteligencję, odnawialne źródła energii oraz rozwiązania wspierające efektywne gospodarowanie zasobami – uważa Marcin Oszańca, dyrektor CDR w Brwinowie.

Podobne inicjatywy podejmowane są już w Belgii, Holandii i krajach skandynawskich. Wspierają rozwój produkcji zdrowej żywności, rolnictwa precyzyjnego, automatyzacji hodowli i uprawy roślin. A także racjonalnej gospodarki wodnej oraz efektywnego wykorzystania energii. Na „żywej farmie” w Brwinowie, skupiającej się na produkcji roślinnej, mają powstać między innymi biokopuła o średnicy 12 metrów i kontener uprawowy, gwarantujące

całoroczną uprawę warzyw, owoców (np. truskawek, borówek) i grzybów. Demonstracyjna farma ma wykorzystywać najnowocześniejsze rozwiązania w zakresie gospodarowania wodą i energią. Zarówno tą z sieci jak i odnawialną, „zieloną”. Testowane będą na przykład możliwości uprawy pod fotowoltaiką.

Rolnictwo pozostanie domeną wsi. Biznes i nowoczesne technologie wkraczają na nią jednak pełnym frontem. Projekt Urban Living Farm

Brwinów, który ma kosztować 38 milionów złotych, ma na celu szukanie nowych perspektywy dla współczesnego rolnictwa. Ale da także możliwość przenoszenia sprawdzanych w Brwinowie rozwiązań do miast. Coraz więcej polskich miast odchodzi dzisiaj bowiem od powszechnej do niedawna „betonozy” i stawia na zieleń. „Żywe farmy” mogą urozmaicić przestrzeń miejskich placów i parków, pełniąc jednocześnie ważną rolę edukacyjną. (PPRoI)

Z wielkim smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci **KRZYSZTOFA ISKRY** - niezwykle zasłużonego spółdzielcy i doświadczonego Lustratora.

Krzysztof Iskra zmarł 26 lipca 2026 roku w wieku 69 lat. Jest to bardzo smutna i przykra dla nas wiadomość. Dla wielu z nas Pan Krzysztof Iskra był po prostu „PANEM KRZYSIEM” niosącym wsparcie, pomoc i dobrą radę w trudnych czasach. To wielka strata dla środowiska spółdzielczego. Dziękujemy Tobie za wszystko, spoczywaj w pokoju.

W imieniu Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Warszawie, wszystkich koleżanek i kolegów spółdzielców składamy najszczerze wyrazy współczucia dla całej rodziny i najbliższych. Cześć jego pamięci.

SŁONECZNY HAMULEC

JAK OGRÓD I NASZE CIAŁO SZYKUJĄ SIĘ NA JESIEŃ (I CO MA DO TEGO SŁOIK PEŁEN... ŚLIWEK Z CZOSNKIEM)

Sierpień to w ogrodzie czas dziwnego zawieszenia. Z jednej strony wszystko wciąż bujnie zielenieje, a słońce potrafi mocno przygrzać. Z drugiej – wystarczy spojrzeć na poranną rosę, by poczuć ten chłodny, specyficzny powiew. Natura właśnie wciska hamulec. Nie robi tego gwałtownie, tylko powoli, z klasą zwalnia obroty.

To idealny moment, by podpatrzeć, jak przyroda szykuje się do zmiany warty i zrobić dokładnie to samo we własnym życiu.

Czy wiesz, że drzewa zaczynają przygotowania do zimy nie wtedy, gdy przyjdą pierwsze przymrozki, ale właśnie w drugiej połowie sierpnia?

Drzewa nie mają kalendarza, ale mają doskonale skrojony fotoperiodyzm. Gdy dni stają się zauważalnie krótsze, w liściach przestaje powstawać auksyna – hormon wzrostu. Roślina dostaje sygnał: „Koniec szaleństwa, czas budować poduszki ochronne”. Sok przestaje krążyć tak szybko, a kora zaczyna grubieć.

My też jesteśmy częścią tej układanki! Późnym latem nasz organizm naturalnie zaczyna domagać się nieco innego jedzenia. O ile w czerwcu żyjemy lekkimi nowalijkami i wodą, o tyle w sierpniu ciało instynktownie szuka smaków głębszych, bardziej uziemiających – tłuszczów, korzennych przypraw i delikatnej kwasowości. To znak, że układ trawienny podświadomie przygotowuje się do gromadzenia energii na chłodniejsze miesiące.

Szykowanie się na jesień to nie smutne żegnanie lata, tylko zmiana biegu na niższy – taki, który daje więcej siły na długie dystanse.

Sierpień w ogrodzie: Zrób to teraz, a jesień Ci podziękuje

Oto trzy proste kroki w ogrodzie, które pozwolą roślinie płynnie wejść w jesienny tryb:

1. Stop z azotem! Od połowy sierpnia kategorycznie chowamy nawozy azotowe. Azot zmusza rośliny do wypuszczania młodych, soczystych pędów, które zimą po prostu zniszczy. Teraz czas na potas i fosfor – to one pomogą drewnieć gałęziom i wzmocnią korzenie.
2. Podlewaj głęboko, ale rzadziej: Zamiast codziennie delikatnie kropić liście, podlej krzewy

i drzewka rzadziej, ale tak, by woda dotarła głęboko. Korzenie pociągną ją w dół, przygotowując się do struktury zimowej gleby.

3. Zbieraj nasiona i zrób miejsce: Zostaw parę najładniejszych kwiatów (np. aksamitek czy cynii), by wyschły na pniu. Wyluskaj nasiona do papierowej koperty – masz gotowy materiał na przyszły rok.

**Nietuzinkowy hit sezonu: Śliwki
w czosnku i rozmarynie**

Zamiast kolejnego tradycyjnego dżemu czy powideł, zrobimy coś, co wprawi w osłupienie każdego gościa podczas jesiennych wieczorów. Łączymy sierpniową słodycz śliwki węgierki z rozgrzewającą, wytrawną nutą jesieni.

Składniki:

- 1 kg twardych śliwek węgerek (najlepiej lekko kwaskowatych),
- 1 cała główka czosnku (ząbki obrane, ale zostawione w całości),
- 2-3 gałązki świeżego rozmarynu,
- Zalewa: 500 ml wody, 150 ml octu jabłkowego (lub winnego), 4 łyżki miodu, 1 łyżeczka soli kamiennej, parę ziaren ziela angielskiego i goździków.

Przygotowanie:

1. Śliwki umyj, przekrój na pół i usuń pestki.
2. W czystych słoikach układaj ciasno połówki śliwek, przekładając je całymi ząbkami czosnku i igielkami rozmarynu.
3. Składniki zalewy zagotuj w garnku, aż miód całkowicie się rozpuści.
4. Gorącą zalewą zalej śliwki w słoikach, zakręć mocno i pasteryzuj w gorącej wodzie przez około 10 minut.

Wskazówka:

Taki słoik potrzebuje około 2-3 tygodni w ciemnej piwnicy, by smaki się połączyły. Zimą ta pikantno-słodka śliwka jest genialnym dodatkiem do pieczonych mięs, deski dojrzewających serów albo po prostu na chrupiącą grzankę z masłem!

Sierpień nie jest końcem – jest po prostu łagodnym wstępem do nowego rozdziału. Zwolnijmy tempo razem z naturą, zrobimy parę aromatycznych słoików i dajmy sobie czas na spokojne wejście w złotą jesień.

(red)

NA STÓŁ I DO FILIŻANKI, CZYLI WIELKI POTENCJAŁ DĘBÓW

Dęby stanowią 8 procent drzewostanu polskich lasów. Najwięcej jeśli chodzi o drzewa liściaste, więcej niż brzoza i buk. Dęby są symbolem długowieczności i siły. Ich drewno gwarantuje wytrzymałość. Liście i korę dębów wykorzystuje się w przemyśle kosmetycznym i farmaceutycznym. W poszukiwaniu zdrowej diety ludzie przypominają też sobie o znanej od wieków wartości odżywczej żołądź.

W Europie występuje kilkadziesiąt gatunków dębów. W Polsce dominują dwa: dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*) i dąb szypułkowy (*Quercus robur*). Pierwszy występuje głównie na południu i zachodzie, drugi (bardziej wytrzymały na mróz) rośnie w całym kraju. Najbardziej znany polski dąb, Bartek ma około 700 lat. To prawem chroniony pomnik przyrody.

Przemysłowe znaczenie mają jego młodszy bracia. W gospodarce leśnej „wiek rębny” dębów określa się 120-140 lat. Dębowa szafa, dębowe drzwi, dębowy parkiet, dębowa beczka – dębowe drewno ma rozliczne zastosowanie. Choć w przemyśle meblarskim coraz częściej nie jest to lite drewno.

Zbierając jesienią żołądź, nie zdajemy pewnie sobie sprawy, że dęby owocują bardzo nieregularnie. Są bardzo czułe na pogodę. Wiosenne przymrozki, susza, bardzo je

osłabiają. Lata nasienne dębów występują co 3-7 lat. Żołądź jako materiał szkółkarski ciągle brakuje. Na przykład w roku 2025 na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu zebrano 32,5 tony owoców dębu szypułkowego, co stanowiło ledwie jedną piątą potrzeb.

Kiedy jednak żołądź dopiszą, starczy ich dla wszystkich. Lubią je ptaki i dzika zwierzyna. Przed wiekami mąkę z żołądź, a nawet dębowej kory ludzie dodawali do chleba w chudych latach głodu. Dziś w sklepach ze zdrową żywnością można nabyć ekologiczną kawę „żołądźkową”, bądź herbatkę z kory dębu.

Więcej w artykule C. Demczuka i B. Stachowiak pt. „Dęby (*Quercus* spp.) i ich potencjał użytkowy” („Zagadnienia Doradztwa Rolniczego” 2/2026). Artykuł w formacie PDF dostępny jest na stronie:

<https://zdr.cdr.gov.pl/archiwum.html>

KONFLIKT - CZY ZAWSZE PORAŻKA?

Wielokrotnie wspominaliśmy, że konflikty - w praktyce nieuniknione w każdej organizacji - stanowią zarówno niebezpieczeństwo dla sprawnego funkcjonowania firmy, jak też swoistą szansę, niosącą możliwość ujawnienia nowych, oryginalnych rozwiązań biznesowych. A nawet więcej niż szansę - może będzie to swoiste dobrodziejstwo dla dalszej działalności spółdzielni?

Podobne znaczenie dla rozwoju przedsiębiorstwa mają zagrożenia kryzysowe. Ponieważ w zespołach pracowniczych zdarzają się niekiedy nawet ostre spory, ważne jest, aby kierownictwo zadbało w jak największym stopniu o jasne określenie celów działania tychże grup, ocenę ich pracy, zasady motywacji oraz przejrzystą i sprawną komunikację. **Rola menedżerów w procesie zarządzania konfliktami pozostaje kluczowa**, choć bardzo dużo zależy od samego zespołu, który może być nastawiony na realizację jednego z pięciu sposobów reagowania na spory. Pierwszym z nich może być unikanie konfliktu, odsuwanie w czasie trudnych rozwiązań (w skrajnym przypadku może to być lekceważenie czy niedostrzeganie problemu). Kolejny sposób polega na dążeniu do zachowania asertywnego, wyrażającego się we współpracy, a więc do osiągnięcia satysfakcjonującego rozwiązania dla członków zespołu. Trzeci preferuje defensywną postawę dostosowywania się do innych, czwarty jest dążeniem do kompromisu zadowalającego (przynajmniej na pewien czas) strony sporu. I w końcu rywalizacja preferująca osiągnięcie celu kosztem oponentów. Przedstawione sposoby postępowania występują zazwyczaj łącznie, z przewagą poszczególnych strategii dla różnych sytuacji konfliktowych.

Menedżer podejmujący się **zarządzania konfliktem** powinien obiektywnie oceniać okoliczności sporów i dążyć do umocnienia zespołu, zawsze przeciwdziałając jego destrukcji. Nie wolno dopuszczać do eskalacji napięć, należy natomiast rozpoznawać ryzyko ich wystąpienia, z jednoczesnym spojrzeniem w przyszłość, celem uniknięcia kolej-

nych konfrontacji. Nietrudno zauważyć, jak przydatna jest w takich przypadkach empatia oraz zastępowanie agresji międzyludzkiej skoncentrowaniem się na najważniejszych problemach wywołujących niesnaski.

Zagadnieniem kluczowym pozostaje wczesne rozpoznanie sporów - sytuacje konfliktowe charakteryzują się spadkiem sprawności funkcjonowania firmy oraz szeregiem sygnałów ze strony coraz bardziej poróżnionego personelu. Część osób zajmuje postawy konfrontacyjne, inni zamykają się w sobie, kontakt z nimi jest utrudniony. Kolejnym krokiem jest określenie autentycznej przyczyny konfliktów - od trafności takiej diagnozy zależy powodzenie kolejnych przedsięwzięć wygaszających spory. Przeprowadzenie rozmów, indywidualnych oraz w większych zespołach, stanowi etap bezpośrednich wysiłków dla

uspokojenia sytuacji, jej wyciszenia, a następnie ostatecznego zażegnania obecnych i dalszych nieporozumień. Ostatecznie pozostaje ujęcie przyjętych uzgodnień w bardziej sformalizowany sposób, z określeniem rodzaju i harmonogramu niezbędnych zmian. Realizacja sporządzonego planu naprawczego powinna być monitorowana i weryfikowana. Nie wolno dopuścić do nawrotów konfliktu, jak również postępowanie menedżerów nie może nosić charakteru działań powierzchownych, nie podejmujących trudu wgłębienia się w istotę problemu. **Dla autentycznego lidera zarządzanie konfliktami stanowi autentyczny sprawdzian jego kompetencji.** A może w przypadkach wyjątkowo trudnych, złożonych, należy sięgnąć do pomocy fachowych mediatorów?

Przemysław Solecki

BIULETYN

KRAJOWEGO ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SPÓŁDZIELNI

"SAMOPOMOC CHŁOPSKA"

ISSN 1429-2076

Nr 8/417

24 sierpnia 2026 r.

W NUMERZE:

- RM przyjęła projekt ustawy zawierającej rozwiązania ułatwiające realizację obowiązku w CIT i PIT I
- Wyciąg bankowy a uzupełnianie węzła „Kontrahent” w JPK_KR - wyjaśnienie MF II
- Likwidacja nieprzydatnych zapasów i sprzedaż odzysków II
- Raportowanie kont syntetycznych i kont analitycznych w pliku JPK_KR_PD V
- Zakup i wydanie odzieży i obuwia roboczego pracownikom VIII
- Terminy obowiązujące we wrześniu 2026 r. X
- Wskaźnik waloryzacji podstawy wymiaru zasiłku chorobowego dla celów obliczenia świadczenia rehabilitacyjnego XI
- Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych XI
- Wysokość wynagrodzenia pracowników młodocianych XI
- Maksymalne temperatury przy wykonywaniu pracy - nowe przepisy z zakresu BHP XII

RADA MINISTRÓW PRZYJĘŁA PROJEKT USTAWY ZAWIERAJĄCEJ ROZWIĄZANIA UŁATWIAJĄCE REALIZACJĘ OBOWIĄZKÓW W CIT I PIT

Na stronie internetowej Ministerstwa Finansów zamieszczono informację z 21 lipca 2026 r. o przyjęciu przez Radę Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jak wskazano, projekt ten upraszcza obowiązki informacyjne dla przedsiębiorców dotyczące cen transferowych, tj. rozliczeń pomiędzy firmami należącymi do tej samej grupy kapitałowej, a także ogranicza sankcje za płatności na niewłaściwy rachunek. Nowe rozwiązania mają ograniczać obowiązki administracyjne, zmniejszać koszty prowadzenia działalności gospodarczej i ułatwiać wywiązywanie się z obowiązków informacyjnych.

Jak czytamy w tej informacji:

„(...) **Mniej sankcji za płatności na niewłaściwy rachunek**

Przedsiębiorcy nie będą już tracić prawa do zaliczenia wydatku do kosztów uzyskania przychodu, jeśli zapłacą kontrahentowi na rachunek spoza tzw. białej listy podatników VAT lub z pominięciem mechanizmu podzielonej płatności. „Biała lista” to prowadzony przez administrację skarbową wykaz rachunków bankowych przedsiębiorców zarejestrowanych jako podatnicy VAT.

Prostsze podpisywanie informacji o cenach transferowych

Informację TPR, czyli formularz zawierający dane o rozliczeniach między podmiotami powiązanymi, będzie mógł podpisać pełnomocnik przedsiębiorcy na takich samych zasadach jak inne deklaracje podatkowe. Nie będzie już obowiązku podpisywania dokumentu m.in. przez członka zarządu lub określonych pełnomocników zawodowych.

Mniej obowiązków dla mikro i małych przedsiębiorców

Mikro i mali przedsiębiorcy nie będą musieli podawać w informacji TPR wskaźników opisujących sytuację finansową

wą firmy. Dzięki temu przygotowanie dokumentów będzie prostsze i zajmie mniej czasu.

Jaśniejsze stosowanie przepisów

Projekt doprecyzowuje przepisy dotyczące korekt cen transferowych pomiędzy polskimi podmiotami powiązanymi oraz składania korekt formularza TPR. Dzięki temu przedsiębiorcy będą mieli większą pewność odnośnie możliwości korygowania cen transferowych oraz formularza TPR.

Nowe przepisy mają wejść w życie po 14 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Uproszczenia dotyczące informacji TPR będą miały zastosowanie do informacji TPR składanych za rok 2026. Jednocześnie zniesienie sankcji w podatkach dochodowych dotyczących pominięcia płatności na rachunek z białej listy podatników VAT lub mechanizmu podzielonej płatności ma wejść w życie od 1 stycznia 2027 r."

Powyższe zmiany przewiduje projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych - nr z wykazu prac legislacyjnych RCL - UDER107 (obecnie projekt z 15 lipca 2026 r.).

WYCIĄG BANKOWY A UZUPEŁNIANIE WĘZŁA „KONTRAHENT” W JPK_KR - WYJAŚNIENIE MINISTERSTWA FINANSÓW

Jak wynika z przepisów rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dodatkowych danych, o które należy uzupełnić prowadzone księgi rachunkowe podlegające przekazaniu na podstawie ustawy o pdop, w pliku JPK_KR_PD w węźle „Kontrahent” numer identyfikacji podatkowej kontrahenta podatnika, o ile został mu nadany, trzeba wykazać w węźle „Kontrahent” oraz „Dziennik”. W węźle „Kontrahent” w polach T_1–T_3 należy wskazać dane wszystkich kontrahentów, z którymi wystąpiły transakcje w raportowanym okresie. Przy czym pól T_1–T_3 nie trzeba było uzupełniać w pliku JPK_KR_PD składanym za 2025 r. (por. § 5 ust. 1 rozporządzenia). Po okresie obowiązywania tego zwolnienia, czyli począwszy od pliku JPK_KR_PD za 2026 r., pole D_3 nie może pozostać niewypełnione, jeżeli dla określonego dowodu księgowego dokumentującego transakcję należy w pliku JPK_KR_PD wskazać numer identyfikacji podatkowej kontrahenta podatnika (o ile został nadany).

O odpowiedzi MF dotyczącej uzupełniania węzła „Kontrahent” przy księgowaniu zbiorczych wyciągów bankowych pisano w **GP nr 39 z br.**, na str. 1. Ze względu na wątpliwości, Wydawnictwo wystąpiło do MF o dodatkowe wyjaśnienia. W przypadku księgowania płatności za faktury, wyciąg bankowy jest dowodem, który nie

dokumentuje transakcji gospodarczych, a jedynie ich zapłatę. Niezależnie więc od tego, czy jest dowodem zbiorczym czy pojedynczym, w momencie jego księgowania w dzienniku nie są wypełniane dane kontrahenta, wobec którego jest dokonywana płatność. Wydawnictwo zwróciło się więc do MF z pytaniem, czy w związku z tym należy przyjąć, że w przypadku księgowania wyciągów bankowych dokumentujących zapłatę należności i zobowiązań wobec kontrahentów nie uzupełnia się węzła „Kontrahent” danymi tych kontrahentów – ze względu na brak możliwości pozyskania tych danych wynikającej z charakteru tego dowodu księgowego. Czy w takim przypadku w węźle „Kontrahent” trzeba wpisać dane banku realizującego zapłatę?

W odpowiedzi z dnia 20 lipca 2026 r. Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że gdy wyciąg bankowy nie dokumentuje transakcji zawartej z kontrahentem, a jedynie potwierdza zapłatę za nią, nie wystąpi obowiązek uzupełniania danych tego kontrahenta w węźle „Kontrahent” (pola T_1–T_3) oraz w węźle „Dziennik” (pole D_3).

Zaznaczono, że gdy jedyną transakcją gospodarczą, jaką dokumentuje wyciąg bankowy będzie transakcja zawarta z bankiem prowadzącym rachunek bankowy, np. pobranie opłaty bankowej, to w węźle „Kontrahent” (pola T_1–T_3) oraz w węźle „Dziennik” (pole D_3) należało będzie wskazać dane tego banku (jako kontrahenta).

LIKWIDACJA NIEPRZYDATNYCH ZAPASÓW I SPRZEDAŻ ODZYSKÓW

Spółdzielnia przeprowadziła przegląd zapasów i stwierdziła, że część towarów, materiałów oraz produktów gotowych nie nadaje się do sprzedaży ani dalszego wykorzystania. Gdyby nie znaleziono nabywcy, zapasy zostałyby zutylizowane. Ostatecznie znalazł się kontrahent, który odkupił je zbiorczo za symboliczną kwotę odpowiadającą ich wartości odpadowej. Transakcja miała charakter incydentalny. Czy taką sprzedaż należy ująć jak zwykłą sprzedaż towarów, materiałów i produktów wraz z wyksięgowaniem ich wartości z ewidencji, czy też jako pozostałe przychody i koszty operacyjne?

Wymienione w pytaniu składniki aktywów obrotowych, które utraciły swoją pierwotną wartość użytkową i handlową, należy odpisać w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych w ramach likwidacji. Jeśli zapasy posiadają jeszcze wartość odzysku, to można przyjąć je do ewidencji bilansowej w cenie możliwej do uzyskania ze sprzedaży lub - przy nieistotnej wartości - nie obejmować ich ewidencją magazynową i rozpoznać wyłącznie przychód ze sprzedaży odzysków jako pozostały przychód operacyjny.

1. Likwidacja bezużytecznych zapasów w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych

W świetle ustawy o rachunkowości, aktywa to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych (por. art. 3 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy). Wyróżnia się aktywa trwałe i obrotowe. Cechą charakterystyczną rzeczowych aktywów obrotowych jest to, że są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy (por. art. 3 ust. 1 pkt 18 i 19 ustawy o rachunkowości). Zalicza się do nich materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (tj. wyroby i usługi) zdadne do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym.

Zapasy, które nieodwracalnie utraciły możliwość zbycia m.in. w wyniku przeterminowania, zepsucia, różnego rodzaju uszkodzeń, nie spełniają kryteriów wymaganych dla aktywów, gdyż nie spowodują w przyszłości wpływu do jednostki spodziewanych korzyści ekonomicznych. Takie zapasy należy wyksięgować z ewidencji bilansowej. Wartość towarów, materiałów i produktów gotowych, które utraciły możliwość sprzedaży, wyksięguje się w ciężar konta 76-1 „Pozostałe koszty operacyjne”.

Ewidencja księgowa likwidacji zapasów towarów, materiałów i produktów

1. Dowód wewnętrzny - likwidacja zapasów w jednostce prowadzącej ich ewidencję bilansową w cenach zakupu/nabycia lub koszcie wytworzenia:
 - **Wn konto 76-1** „Pozostałe koszty operacyjne”,
 - **Ma konto 33** „Towary”, 31 „Materiały i opakowania” lub 60 „Produkty gotowe i półprodukty”.
2. PK - wyksięgowanie odchyleń od cen ewidencyjnych przypadających na zapasy likwidowane w jednostce prowadzącej ich ewidencję w stałych cenach ewidencyjnych:
 - **Wn/Ma konto 76-1** „Pozostałe koszty operacyjne”,
 - **Ma/Wn konto 34-2** „Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów”, 34-1 „Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów” lub 62-0 „Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów”.

Zwracamy uwagę, że gdy jednostka ujmuje koszty podstawowej działalności operacyjnej na kontach zespołu 4 i 5 oraz sporządza porównawczy rachunek zysków i strat, to przekazanie nieprzydatnych produktów gotowych do likwidacji następuje za pośrednictwem konta 79-0 „Obroty wewnętrzne” i konta 79-1 „Koszty obrotów

wewnętrznych”. W takiej sytuacji również rozliczenie odchyleń od cen ewidencyjnych będzie przebiegać z udziałem tych kont.

Ewidencja księgowa przekazania produktów do likwidacji w jednostce sporządzającej porównawczy rachunek zysków i strat oraz stosującej pełny rachunek kosztów

1. Dowód wewnętrzny - wyksięgowanie produktów gotowych z ewidencji bilansowej:
 - a) wartość wyrobów według cen ewidencyjnych:
 - **Wn konto 76-1** „Pozostałe koszty operacyjne”,
 - **Ma konto 79-0** „Obroty wewnętrzne”
 - oraz równolegle:
 - **Wn konto 79-1** „Koszty obrotów wewnętrznych”,
 - **Ma konto 60** „Produkty gotowe i półprodukty”.
2. PK - odchylenia od cen ewidencyjnych produktów w jednostce prowadzącej ich ewidencję w stałych cenach ewidencyjnych:
 - **Wn/Ma konto 62-0** „Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów”,
 - **Ma/Wn konto 79-1** „Koszty obrotów wewnętrznych”
 oraz równolegle:
 - **Wn/Ma konto 76-1** „Pozostałe koszty operacyjne”,
 - **Ma/Wn konto 79-0** „Obroty wewnętrzne”.

Odpisanie niepełnowartościowych i bezużytecznych rzeczowych aktywów obrotowych w ciężar kosztów należy odpowiednio udokumentować. Sposób udokumentowania zależy od rodzaju likwidowanego zapasu oraz okoliczności, w których doszło do ich uszkodzenia. Z likwidacji sporządza się protokół. Powinien on spełniać wymagania dla dowodu księgowego, określone w art. 21 ustawy o rachunkowości.

Przykład

1. Założenia:

1. Spółka z o.o. podjęła decyzję o likwidacji nienadających się do sprzedaży oraz dalszego wykorzystania:
 - produktów gotowych, których wartość według cen ewidencyjnych wynosiła: 10.000 zł, a koszt wytworzenia wyniósł: 9.400 zł,
 - materiałów według ceny zakupu: 5.700 zł,
 - towarów ewidencjonowanych według ceny nabycia: 12.000 zł.
2. Likwidacja produktów gotowych, materiałów i towarów nastąpiła na skutek zdarzeń związanych z ogólnym ryzykiem prowadzenia działalności i została udokumentowana protokołem likwidacji.
3. Zgodnie z polityką rachunkowości spółki, ewidencję kosztów podstawowej działalności operacyjnej prowadzi się na kontach zespołu 4 i 5, rachunek zysków i strat sporządza w wersji porównawczej, natomiast wycena zapasów wyrobów gotowych prowadzona jest w sta-

łych cenach ewidencyjnych, materiałów według ceny zakupu, a towarów w cenach nabycia.

II. Dekretacja:

Opis operacji	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. RW - wyksięgowanie podlegających likwidacji produktów gotowych z ewidencji bilansowej	10.000 zł	76-1	79-0
oraz równolegle	10.000 zł	79-1	60-0
2. PK - odchylenia od cen ewidencyjnych przypadające na likwidowane produkty: 10.000 zł - 9.400 zł =	600 zł	62-0	79-1
oraz równolegle	600 zł	79-0	76-1
3. RW - przekazanie materiałów do likwidacji	5.700 zł	76-1	31-1
4. RW - rozchód towarów podlegających likwidacji	12.000 zł	76-1	33

III. Księgowania:

Konto 60-0 „Produkty gotowe”		Konto 62-0 „Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów”		Konto 31-1 „Materiały”	
(S.p.)	X 10.000 (1)	(2)	600 X (S.p.)	(S.p.)	X 5.700 (3)
Konto 76-1 „Pozostałe koszty operacyjne”		Konto 79-1 „Koszty obrotów wewnętrznych”		Konto 79-0 „Obroty wewnętrzne”	
(1)	10.000 600 (2)	(1)	10.000 600 (2)	(2)	600 10.000 (1)
(3)	5.700				
(4)	12.000				
Konto 33 „Towary”					
(S.p.)	X 12.000 (4)				

2. Rozliczenie sprzedaży odzysków po likwidacji zapasów

Co do zasady, jeżeli po likwidacji pozostaje składnik mający wartość odzysku, który można sprzedać, to wskazane jest go potraktować jako nowy składnik majątku - odpad/odzysk zaliczany do materiałów. Wartość odpadową bezużytecznych zapasów można objąć ewidencją bilansową i ująć w księgach rachunkowych po stronie Wn konta 31-1 „Materiały” w cenie sprzedaży możliwej do uzyskania, w korespondencji ze stroną Ma konta 76-0 „Pozostałe przychody operacyjne”.

Przychody i koszty związane ze zbyciem materiałów kwalifikuje się do przychodów i kosztów związanych pośrednio z działalnością operacyjną jednostki i, w świetle art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. b) ustawy o rachunkowości, zalicza się je odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych. Ewidencja księgowa sprzedaży odzysków oraz ich rozchód z magazynu może przebiegać następująco.

Ewidencja księgowa sprzedaży odzysków z likwidacji

- Dowód wewnętrzny - przyjęcie odzysków do magazynu i objęcie ich ewidencją bilansową:
 - **Wn konto 31-1 „Materiały”** (w analityce: Odzyski z likwidacji),
 - **Ma konto 76-0 „Pozostałe przychody operacyjne”**.
- FS - faktura sprzedaży:
 - należność od odbiorcy: **Wn konto 24-9 „Pozostałe rozrachunki - inne”**,
 - VAT należny: **Ma konto 22-2 „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT należnego”**,
 - przychody ze sprzedaży odzysków: **Ma konto 76-0 „Pozostałe przychody operacyjne”**.
- WZ - rozchód odzysków:
 - **Wn konto 76-1 „Pozostałe koszty operacyjne”**,
 - **Ma konto 31-1 „Materiały”** (w analityce: Odzyski z likwidacji).

W praktyce takie rozwiązanie spotyka się wtedy, gdy odzyski z likwidacji pozostają przez pewien czas w magazynie, a następnie planuje się ich sprzedaż. Z kolei, jeśli pomiędzy likwidacją zapasów a sprzedażą odzysków nie występuje okres magazynowania, a dodatkowo sprzedaż ma charakter incydentalny o nieistotnej wartości, to ewidencję na koncie 31-1 można pominąć.

W przypadku opisanym w pytaniu, za rezygnacją z ewidencji bilansowej odzysków z likwidacji przemawia fakt, iż operacja sprzedaży odzysków stanowiła incydentalne zdarzenie o nieistotnej dla spółki kwocie. W rzeczywistości nie była to regularna transakcja sprzedaży, lecz sposób zagospodarowania składników aktywów przeznaczonych do likwidacji. Sprzedaż za symboliczną kwotę pozwoliła uniknąć kosztów zniszczenia lub wywozu odpadów. Jeżeli spółka w ramach przyjętych uproszczeń, korzystając z zasady istotności, odstąpi od ewidencji odzysków na koncie 31-1, to w księgach rachunkowych zostanie ujęta tylko wystawiona faktura sprzedaży. Podstawę do zastosowania takiego rozwiązania stanowi art. 4 ust. 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym jednostka może stosować uproszczenia w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, jeśli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na rzetelne i jasne przedstawienie jej sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego.

Przyjęty sposób postępowania w zakresie rozliczania nieprzydatnych (bezużytecznych) zapasów posiadających wyłącznie wartość odpadową powinien wynikać z opracowanych i przyjętych do stosowania zasad (polityki) rachunkowości.

Przykład

I. Założenia:

- W lipcu 2026 r. spółka z o.o. przekazała do likwidacji nienadające się do sprzedaży ani do dalszego wykorzy-

stania składniki zapasów w postaci zniszczonych, połamanych produktów gotowych, surowców i towarów. Nieprzydatne zapasy planowała przekazać do utylizacji. W tym samym miesiącu znalazł się nabywca i spółka sprzedała odzyski z likwidacji przedstawiające wartość odpadową za kwotę: 3.075 zł brutto (w tym VAT: 575 zł).

2. Zgodnie z polityką rachunkowości spółki, sprzedaż odzysków z likwidacji nieprzydatnych zapasów uznaje się za sprzedaż o charakterze incydentalnym, a w przypadku odzysków o nieistotnej wartości stosuje się uproszczenie polegające na nieobejmowaniu ich ewidencją bilansową i ujmowaniu wyłącznie przychodu ze sprzedaży.

II. Dekretacja:

Opis operacji	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. FS - faktura dokumentująca sprzedaż odzysków z likwidacji:			
a) należność od odbiorcy	3.075 zł	24-9	
b) VAT należny	575 zł		22-2
c) wartość odzysków w cenie sprzedaży netto	2.500 zł		76-0
2. WB - wpływ należności na rachunek bankowy	3.075 zł	13-0	24-9

III. Księgowania:

Konto 13-0 „Rachunek bieżący”	Konto 24-9 „Pozostałe rozrachunki – inne”	Konto 22-2 „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT należnego”
(S.p.) X	(1a) 3.075 3.075 (2)	575 (1b)
(2) 3.075		
Konto 76-0 „Pozostałe przychody operacyjne”		
2.500 (1c)		

RAPORTOWANIE KONT SYNTETYCZNYCH I KONT ANALITYCZNYCH W PLIKU JPK_KR_PD

Prawidłowe ustalenie zakresu danych wykazywanych w pliku JPK_KR_PD wymaga odwołania się do zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych, wynikających z ustawy o rachunkowości. Ponieważ plik ten powinien wiernie odzwierciedlać prowadzone księgi, w pierwszej kolejności warto przypomnieć, jakie elementy tworzą księgi rachunkowe oraz jakie relacje zachodzą między księgą główną i księgami pomocniczymi. Dopiero na tym tle można ocenić, czy w pliku JPK_KR_PD należy wykazywać wyłącznie konta analityczne, czy również konta syntetyczne.

1. Elementy składające się na księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe - w świetle art. 13 ust. 1 ustawy

o rachunkowości - obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:

1. dziennik,
2. księgę główną,
3. księgi pomocnicze,
4. zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych,
5. wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz).

Konta księgi głównej zawierają zapisy o zdarzeniach w ujęciu systematycznym. Na kontach księgi głównej obowiązuje ujęcie zarejestrowanych uprzednio lub równocześnie w dzienniku zdarzeń, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu. Zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej. Konta ksiąg pomocniczych zawierają natomiast zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej (por. art. 15 ust. 1 i 2 oraz art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

W ustawie o rachunkowości nie określono formy prowadzenia ksiąg pomocniczych. Dlatego sposób ich prowadzenia oraz zakres uszczegółowienia ustala kierownik jednostki.

2. Operacje gospodarcze,

do których prowadzi się konta ksiąg pomocniczych

Księgę pomocniczą nazywa się najczęściej zespołem kont analitycznych do danego konta syntetycznego. Konta analityczne są uszczegółowieniem kont syntetycznych. Są one wykorzystywane w celu rozdzielenia zapisów na koncie syntetycznym na mniejsze grupy. Przy ich pomocy możliwe jest wyodrębnienie informacji dotyczących poszczególnych operacji gospodarczych i składników majątku, co zwiększa szczegółowość ewidencji księgowej. W świetle art. 17 ust. 1 ustawy o rachunkowości, konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla:

- środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych,
- rozrachunków z kontrahentami,
- rozrachunków z pracownikami, a w szczególności jako imienną ewidencję wynagrodzeń pracowników zapewniającą uzyskanie informacji, z całego okresu zatrudnienia,
- operacji sprzedaży (kolejno numerowane własne faktury i inne dowody, ze szczegółowością niezbędną do celów podatkowych),
- operacji zakupu (obce faktury i inne dowody, ze szczegółowością niezbędną do wyceny składników aktywów i do celów podatkowych),

- kosztów i istotnych dla jednostki składników aktywów,
- operacji gotówkowych w przypadku prowadzenia kasy.

Lista składników majątku i operacji, dla których powinno się prowadzić księgi pomocnicze, nie jest listą zamkniętą. Kierownik jednostki może (a nawet powinien) przyjąć w zasadach (polityce) rachunkowości jednostki również inne, istotne dla niej składniki majątku i operacje, które wymagają szczegółowej ewidencji w księgach pomocniczych, w tym wynikające z przepisów innych niż ustawa o rachunkowości.

Struktura ksiąg pomocniczych powinna zapewnić wyodrębnienie wszystkich operacji gospodarczych, które są istotne z punktu widzenia oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki. Oznacza to, że dla każdego rodzaju operacji gospodarczych jednostka może wyodrębnić ewidencję analityczną. Dotyczy to również potrzeb podatkowych. Przykładowo w ramach kosztów i przychodów jednostki mogą wydzielić następujące konta:

- konto kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów i konto kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów,
- konto przychodów stanowiących przychody podatkowe i konto przychodów niestanowiących przychodów podlegających opodatkowaniu.

Należy pamiętać, że zapisy i salda ksiąg pomocniczych powinny zgadzać się z zapisami księgi głównej. Zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej powinny być opisane w polityce rachunkowości przyjętej przez jednostkę (por. art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości). Konieczne jest także, aby w zakładowym planie kont stanowiącym element polityki rachunkowości dokonać odpowiednich zapisów uszczegóławiających przyjęte zasady ewidencji na kontach analitycznych.

3. Powiązanie kont syntetycznych i analitycznych oraz ich odzwierciedlenie w zestawieniu obrotów i sald

Księgowania na kontach analitycznych dokonywane są według pewnych zasad ugruntowanych w praktyce i literaturze przedmiotu, dzięki którym zapewniona jest ich spójność z kontami syntetycznymi.

ZASADY DOKONYWANIA ZAPISÓW NA KONTACH KSIĄG POMOCNICZYCH

ZASADA I: Księgowanie na koncie analitycznym jest odzwierciedleniem księgowania na koncie syntetycznym (tzw. zapis powtarzalny). Na koncie analitycznym księgowanie przeprowadzane jest zatem po tej samej stronie i w tej samej kwocie co w przypadku księgowania na koncie syntetycznym.

ZASADA II: Zapis dokonywany na koncie analitycznym jest jednostronny. Na koncie pomocniczym zapis jest bowiem po-wtórzeniem księgowania na koncie syntetycznym w celu uzyskania większej przejrzystości danej operacji gospodarczej czy danego składnika.

Co istotne, zasada ta nie ma zastosowania przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych za pomocą komputera. W przypadku stosowania ewidencji komputerowej, konta analityczne działają tak jak konta syntetyczne (zasada podwójnego zapisu) i wyłącznie na nich dokonywane są bieżące księgowania. Na kontach syntetycznych pokazywane są dane drogą scalania przez komputer danych z kont szczegółowych.

ZASADA III: Jeżeli zachowana jest kompletność kont analitycznych, to wyodrębnione do danego konta syntetycznego konta analityczne składają się na wszystkie transakcje rejestrowane na tym koncie syntetycznym. W takim przypadku:

- suma obrotów na wszystkich kontach analitycznych danego konta równa jest sumie obrotów konta syntetycznego,
- suma sald wszystkich kont analitycznych danego konta równa jest saldu konta syntetycznego.

Zgodność obrotów kont syntetycznych z sumą obrotów kont analitycznych prowadzonych do danego konta, a także zgodność sald konta syntetycznego z sumą sald kont analitycznych należy okresowo weryfikować za pomocą ze-stawienia obrotów i sald poszczególnych kont.

Sporządzanie zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej i ksiąg pomocniczych

Zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych jest elementem ksiąg rachunkowych (zob. art. 13 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się zestawienie obrotów i sald. Zestawienie sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych sporządza się co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, a zestawienia sald inwentaryzowanej grupy składników aktywów - na dzień inwentaryzacji. Należy zwrócić uwagę, że księgi rachunkowe jednostki można uznać za prowadzone bieżąco, gdy m.in. zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej jest sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, w czasie, który umożliwia sporządzenie w terminie obowiązków jednostkę sprawozdań finansowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych. Z kolei zestawienie obrotów i sald za rok obrotowy sporządza się nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym (por. art. 24 ust. 5 pkt 2 ustawy o rachunkowości). Zestawienie obrotów i sald

- na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości - powinno zawierać:

- symbole lub nazwy kont,
- salda kont na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obroty za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec okresu sprawozdawczego,
- sumę sald na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obrotów za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec okresu sprawozdawczego.

Ponadto zestawienie obrotów i sald musi spełniać wymogi formalne określone dla ksiąg rachunkowych w art. 13 ust. 4 ustawy o rachunkowości. Oznacza to, że powinno być:

- trwale oznaczone nazwą jednostki, której dotyczy i nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania,
- wyraźnie oznaczone co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia,
- przechowywane starannie w ustalonej kolejności.

W prawidłowo sporządzonym zestawieniu obrotów i sald suma obrotów de-betowych wszystkich kont równa jest sumie obrotów kredytowych oraz suma sald debetowych wszystkich kont jest równa sumie sald kredytowych. Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami dziennika lub obrotami ze-zestawienia obrotów dzienników częściowych. Na podstawie sporządzonego zestawienia obrotów i sald kont syntetycznych jednostka może zweryfikować wewnętrzną zgodność ewidencji syntetycznej sprawdzając, czy:

- suma obrotów po stronie Wn wszystkich kont księgi głównej (tj. kont syntetycznych) równa się sumie obrotów po stronie Ma tych kont,
- suma sald po stronie Wn wszystkich kont księgi głównej równa się sumie sald po stronie Ma tych kont.

Gdy konta syntetyczne w jednostce są zgodne, należy przejść do uzgodnienia kont syntetycznych z kontami analitycznymi, sprawdzając czy:

- suma sald po stronie Wn wszystkich kont analitycznych prowadzonych do danego konta syntetycznego równa się wielkości salda Wn tego konta syntetycznego,
- suma sald po stronie Ma wszystkich kont analitycznych prowadzonych do danego konta syntetycznego równa się wielkości salda Ma tego konta syntetycznego.

Zwracamy uwagę, że zgodność analityki z syntetyką powinna być spełniona w odniesieniu do wszystkich tych kont syntetycznych, do których jednostka prowadzi konta analityczne.

Przedstawione zasady sporządzania zestawienia obrotów i sald oraz uzgadniania kont syntetycznych z analitycznymi mają istotne znaczenie przy sporządzaniu pliku JPK_KR_PD. Skoro plik ten powinien odzwierciedlać prowadzone księgi rachunkowe, to sposób wykazywania

kont nie może pozostawać w oderwaniu od zasad ich prowadzenia wynikających z ustawy o rachunkowości.

4. Obowiązek raportowania w pliku JPK kont księgi głównej i kont pomocniczych

Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych (podatnicy PIT) oraz podatku dochodowego od osób prawnych (podatnicy CIT), objęci obowiązkiem przekazywania ksiąg rachunkowych w postaci elektronicznej, muszą dostosować prowadzone księgi oraz założowe plany kont do wymogów struktury JPK_KR_PD. Zakres dodatkowych danych, jakie należy uwzględnić przy sporządzaniu pliku JPK_KR_PD, określają właściwe rozporządzenia. W przypadku podatników CIT - rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 sierpnia 2024 r. w sprawie dodatkowych danych, o które należy uzupełnić prowadzone księgi rachunkowe podlegające przekazaniu na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. poz. 1314 ze zm.).

Przepisy ww. rozporządzeń uszczegóławiają strukturę logiczną pliku JPK_KR_PD. Plik ten składa się z siedmiu węzłów, w tym z węzła ZOiS, zawierającego pola odzwierciedlające zestawienie obrotów i sald wynikające z ksiąg rachunkowych prowadzonych za dany okres, którego dotyczy plik JPK. W węźle tym zawarte są m.in. pola S_1, S_2 oraz S_3. Poniżej przedstawiamy opis tych pól:

Nazwa pola	Opis pola	Rodzaj pola
S_1	Identyfikator konta ostatecznego zapisu (konta pomocniczego lub konta księgi głównej, jeżeli nie jest wymagany zapis na kontach pomocniczych)	znakowe
S_2	Nazwa konta	znakowe
S_3	Identyfikator konta nadrzędnego	znakowe

W polu S_1, czyli w polu zawierającym identyfikator konta ostatecznego zapisu, może wystąpić konto księgowe zarówno syntetyczne, jak i analityczne, na które - po wprowadzeniu operacji do dziennika - trafia zapis tej operacji, zgodnie z zasadami ustawy o rachunkowości. Kontem ostatecznego zapisu jest również konto wykazujące wyłącznie zapisy wynikające z bilansu otwarcia. Natomiast w polu S_3 wskazuje się konto nadrzędne. W sytuacji gdy jednostka posiada zapisy na kontach księgi głównej (tj. na kontach syntetycznych) i zapisy na kontach ksiąg pomocniczych (tj. na kontach analitycznych), istotne jest właściwe wypełnienie pola S_3, w którym należy wskazać identyfikator konta nadrzędnego (nie zawsze syntetycznego) wobec konta ostatecznego zapisu wskazanego w polu S_1.

Fakt, że operacje gospodarcze są ujmowane na ostatnim poziomie analitycznym, nie wyłącza obowiązku wykazania kont syntetycznych w węźle ZOiS. Konta te stanowią element księgi głównej i jako takie podlegają wykazaniu w węźle ZOiS wraz z odpowiadającymi im kontami analitycznymi.

Przykład

Konto 249 posiada konto analityczne 249-1, które posiada kolejne konta analityczne, tj. 249-1-1 oraz 249-1-2. W tej sytuacji uzupełnienie pola S_1 oraz pola S_3 będzie przebiegało następująco:

- konto 249-1 jest kontem nadrzędnym do konta 249-1-1 oraz 249-1-2:

Pole S_1	Pole S_3
249-1-2	249-1
249-1-1	249-1

- konto 249 jest kontem nadrzędnym do konta 249-1:

Pole S_1	Pole S_3
249-1	249

- konto 249 syntetyczne (nadrzędne):

Pole S_1	Pole S_3
249	249

Co ważne, przekazując pliki JPK_KR_PD, w zestawieniu obrotów i sald należy wykazywać wszystkie konta księgowe - zarówno analityczne, jak i syntetyczne - na których w raportowanym okresie występują obroty i/lub salda. Niedopuszczalne jest bowiem raportowanie tylko kont analitycznych, z pominięciem kont nadrzędnych do tych kont, czyli kont syntetycznych.

Potwierdziło to Ministerstwo Finansów w odpowiedzi na pytanie 141 zamieszczone na stronie www.podatki.gov.pl w zakładkach Podatki dla przedsiębiorców/JPK/JPK_PD/Pytania i odpowiedzi JPK_PD/Pytania i odpowiedzi merytoryczne. Poniżej prezentujemy treść pytania wraz z odpowiedzią:

„Czy w pliku JPK_KR_PD, w węźle ZOiS mają być wykazywane wszystkie konta, czy wyłącznie konta ostatniego poziomu, na których dokonywane były zapisy lub wykazywane są salda?”

Zgodnie z przepisami ustawy o CIT/PIT jednostka ma obowiązek przysyłać prowadzone księgi rachunkowe, zatem zawartość przekazywanego pliku JPK_KR_PD musi być zgodna z treścią prowadzonych ksiąg i je odzwierciedlać za raportowany okres, co oznacza, że plik JPK musi zawierać całość zapisów księgowych. Tym samym plik JPK_KR_PD powinien w sposób wierny i kompletny odzwierciedlać dane wynikające z ksiąg rachunkowych jednostki.

W strukturze logicznej JPK_KR_PD w węźle ZOiS należy wykazywać wszystkie konta księgowe, na których w raportowanym okresie:

- występują obroty i/lub salda,
- syntetyczne, w ramach których na kontach analitycznych występują obroty i/lub salda.

Raportowanie ksiąg z pominięciem kont syntetycznych nie jest odzwierciedleniem ksiąg prowadzonych przez podatnika”.

Obowiązek wykazywania kont syntetycznych i analitycznych w pliku JPK_KR_PD wynika zatem z konieczności wiernego i kompletnego odzwierciedlenia prowadzonych ksiąg rachunkowych, a pominięcie kont syntetycznych nie zapewnia zgodności przekazywanych danych z prowadzoną ewidencją.

5. Przypisywanie znacznika do kont syntetycznych i analitycznych

Po ustaleniu, że w węźle ZOiS wykazuje się zarówno konta syntetyczne, jak i analityczne, należy określić zasady przypisywania do nich znaczników. Znaczniki identyfikujące konta stosuje się zgodnie z prezentacją przewidzianą w słownikach znaczników określonych w załącznikach do rozporządzeń w sprawie dodatkowych danych, w sposób możliwie najszerszy. Oznacza to, że oznaczeniu podlega każde konto, którego treść odpowiada któremukolwiek ze znaczników wskazanych w tych rozporządzeniach.

Co do zasady znacznik przypisany do konta syntetycznego powinien odpowiadać oznaczeniom zastosowanym na prowadzonych do niego kontach analitycznych, o ile odzwierciedla treść zapisów zarówno na koncie syntetycznym, jak i na kontach analitycznych. Jeżeli wszystkie konta analityczne mają ten sam znacznik, to przypisuje się go również do konta syntetycznego. Natomiast jeżeli pod jednym kontem syntetycznym występują konta analityczne oznaczone różnymi znacznikami, konto syntetyczne otrzymuje znacznik „INNE”.

Powyższe reguły wynikają z konstrukcji pliku JPK_KR_PD oraz zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych i zapewniają spójność oznaczeń stosowanych do poszczególnych kont. Potwierdziło je również Ministerstwo Finansów w odpowiedzi na pytanie 147 zamieszczone na stronie www.podatki.gov.pl w zakładkach Podatki dla przedsiębiorców/JPK/JPK_PD/Pytania i odpowiedzi JPK_PD/Pytania i odpowiedzi merytoryczne.

W konsekwencji również sposób raportowania kont, jak i przypisywania do nich znaczników powinien odpowiadać strukturze oraz zasadom prowadzenia ksiąg rachunkowych.

ZAKUP I WYDANIE ODZIEŻY I OBUWIA ROBOCZEGO PRACOWNIKOM

1. Obowiązki pracodawcy w zakresie zapewnienia odzieży i obuwia roboczego pracownikom

Niektóre rodzaje wydatków są obowiązkiem pracodawcy wynikającym z przepisów prawa. W świetle art.

207 § 1 Kodeksu pracy, pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp) w zakładzie pracy. W ramach realizacji tego obowiązku jest on zobowiązany do podejmowania różnego rodzaju działań, m.in. na podstawie art. 2377 K.p. ma obowiązek dostarczyć pracownikowi nieodpłatnie odzież i obuwie robocze, spełniające wymagania określone w Polskich Normach:

- jeżeli odzież własna pracownika może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu,
- ze względu na wymagania technologiczne, sanitarne lub bhp.

Nie można bowiem dopuścić pracownika do pracy bez odzieży i obuwia roboczego, przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy (por. art. 2379 K.p.). W myśl art. 2378 K.p. pracodawca ustala rodzaje środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, których stosowanie na określonych stanowiskach jest niezbędne w związku z realizacją ww. obowiązku z zakresu bhp.

Należy również pamiętać, że odzież robocza jest własnością pracodawcy. Na mocy art. 124 K.p. pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się odzież i obuwie robocze, odpowiada w pełnej wysokości za szkodę powstałą w tym mieniu. Od powyższej odpowiedzialności pracownik może uwolnić się, jeżeli wykaze, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia.

Natomiast w przypadku, gdy nastąpi rozwiązanie stosunku pracy, pracownik powinien zwrócić pracodawcy odzież i obuwie robocze, a jeśli tego nie uczyni, pracodawca ma prawo domagać się od niego zwrotu wartości tej odzieży (obuwia) w wartości uwzględniającej jej zużycie.

2. Skutki podatkowe i składkowe przekazania pracownikom świadczeń rzeczowych na podstawie przepisów bhp

Z punktu widzenia przepisów podatkowych, stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 11 updof, wolne od podatku dochodowego są świadczenia rzeczowe i ekwiwalenty za te świadczenia, przysługujące na podstawie przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, jeżeli zasady ich przyznawania wynikają z odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw. Jeżeli więc pracodawca przekazuje pracownikowi odzież i obuwie robocze zgodnie z przepisami bhp, to wartość tych świadczeń korzysta ze zwolnienia z podatku dochodowego.

Wartość ww. świadczeń rzeczowych i ekwiwalentów za te świadczenia nie stanowi także podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie

zdrowotne. Tak wynika z § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 316 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461 ze zm.).

Dla pracodawcy wydatki na zakup odzieży i obuwia roboczego stanowią koszty uzyskania przychodów. Nie zostały one bowiem wyłączone z kosztów podatkowych na podstawie art. 16 ust. 1 updof i art. 23 updof oraz wynikają z obowiązków pracodawcy określonych w przepisach bhp. Warunkiem ich zaliczenia do kosztów jest właściwe udokumentowanie.

Ponadto przekazanie pracownikom odzieży i obuwia roboczego w ramach przepisów bhp nie wiąże się z obowiązkiem przekazania z tego tytułu VAT należnego. Przekazanie to nie następuje na cele osobiste pracowników (por. art. 7 ust. 2 ustawy o VAT). Z kolei pracodawca ma prawo do odliczenia VAT naliczonego z faktury dokumentującej zakup tej odzieży i obuwia na zasadach ogólnych, tj. jeśli nabyta odzież i obuwie robocze są używane przez pracowników, którzy wykonują prace związane z czynnościami opodatkowanymi pracodawcy (por. art. 86 ust. 1 ustawy o VAT).

3. Ujęcie księgowe zakupu odzieży i obuwia roboczego w zależności od sposobu ich przekazania pracownikom

Dla celów bilansowych wydatki ponoszone na zakup odzieży i obuwia roboczego przekazywanych pracownikom na podstawie przepisów bhp wskazane jest kwalifikować do innych świadczeń na rzecz pracowników. W księgach rachunkowych ujmuje się je na koncie 40-5 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”. Jeżeli jednostka prowadzi ewidencję kosztów na kontach zespołu 5, według miejsc powstawania kosztów (komórek organizacyjnych), w których pracownicy otrzymujący odzież lub obuwie robocze świadczą pracę, to wydatki te może ująć np. na koncie 50 „Koszty działalności podstawowej - produkcyjnej”, na koncie 52-1 „Koszty wydziałowe” lub na koncie 53 „Koszty działalności pomocniczej”.

Sposób ujęcia wydatków na odzież i obuwie robocze zależy przede wszystkim od przyjętych przez jednostkę zasad ewidencji. W praktyce stosowane są dwa rozwiązania. Jeżeli odzież jest przyjmowana do magazynu, to koszt powstaje w momencie jej wydania pracownikom. Jeżeli natomiast jest przekazywana pracownikom bezpośrednio po zakupie, jej wartość może zostać od razu odniesiona w koszty działalności operacyjnej.

W przypadku gdy jednostka przyjmuje zakupioną odzież i obuwie robocze do magazynu, a następnie wydaje je pracownikom według potrzeb, ewidencję zakupu

i rozchodu prowadzi z wykorzystaniem konta 31-1 „Materiały”. Oznacza to, że do momentu wydania pracownikom odzież i obuwie robocze są traktowane jak składniki materiałów.

Zwracamy uwagę, iż na dzień nabycia lub powstania materiały ujmuje się w księgach rachunkowych według cen nabycia. Materiały można również wyceniać w cenach zakupu, jeżeli nie zniekształca to stanu aktywów i wyniku finansowego (por. art. 28 ust. 11 pkt 1 i art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości). Z kolei, w myśl art. 34 ust. 2 ustawy o rachunkowości, składniki rzeczowych aktywów obrotowych (w tym również materiały) mogą być na dzień nabycia lub wytworzenia ujmowane w księgach rachunkowych w cenach przyjętych do ewidencji, z uwzględnieniem różnic między tymi cenami a rzeczywistymi cenami ich nabycia lub zakupu. Materiały ujmowane w księgach rachunkowych w stałych cenach ewidencyjnych koryguje się za pomocą odchyleń od cen ewidencyjnych do poziomu ich cen rzeczywistych.

Należy pamiętać, że wycena rozchodu materiałów przebiega w księgach rachunkowych w tych samych wartościach, w jakich zaewidencjonowany został ich przychód. Jeśli przychód jednostka wycenia według rzeczywistych cen zakupu lub nabycia, to rozchód powinien nastąpić również w cenach rzeczywistych. Możliwe do zastosowania przez jednostkę metody wyceny rozchodu określa art. 34 ust. 4 ustawy o rachunkowości. W świetle tego przepisu, w przypadku gdy ceny nabycia albo zakupu, albo koszty wytworzenia jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo ich rodzaju i przeznaczenie, są różne, wartość stanu końcowego rzeczowych składników aktywów obrotowych wycenia się w zależności od przyjętej przez jednostkę metody ustalania wartości ich rozchodu, w tym zużycia, sprzedaży:

1. według cen przeciętnych, to jest ustalonych w wysokości średniej ważonej cen (kosztów) danego składnika aktywów - tzw. metoda cen przeciętnych,
2. przyjmując, że rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (wytworzyła) - tzw. metoda FIFO (pierwsze weszło - pierwsze wyszło),
3. przyjmując, że rozchód składników aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najpóźniej nabyła (wytworzyła) - tzw. metoda LIFO (ostatnie weszło - pierwsze wyszło),
4. w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen (kosztów) tych składników aktywów, które dotyczą ściśle określonych przedsięwzięć, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia.

Przyjętą metodę wyceny rozchodu należy zapisać w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę)

rachunkowości jednostki i stosować w sposób ciągły w kolejnych okresach sprawozdawczych (por. art. 10 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

TERMINY OBOWIĄZUJĄCE WE WRZEŚNIU 2026 R.

07.09.2026 r.:

- wpłata podatku dochodowego w formie karty podatkowej za sierpień 2026 r.
- wpłata zryczałtowanego podatku dochodowego pobranego w sierpniu 2026 r. od dochodów z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, a podatnikom przekazanie informacji CIT-7
- złożenie deklaracji o wysokości dochodu z niezrealizowanych zysków (PIT-NZ i PIT-NZS) za sierpień 2026 r. oraz wpłata podatku należnego wynikającego z deklaracji
- złożenie deklaracji o wysokości dochodu z niezrealizowanych zysków CIT-NZ za sierpień 2026 r. oraz wpłata podatku należnego wykazanego w tej deklaracji
- złożenie deklaracji VAT-14 o należnych kwotach podatku VAT w przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia paliw silnikowych za sierpień 2026 r.

10.09.2026 r.:

- złożenie zgłoszenia INTRASTAT za sierpień 2026 r.

21.09.2026 r.:

- wpłata za sierpień 2026 r. miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i od osób prawnych
- wpłata za sierpień 2026 r. pobranych zaliczek od przychodów ze stosunku pracy
- wpłata za sierpień 2026 r. przez płatników, o których mowa w art. 41 ustawy o pdop, pobranych zaliczek na podatek dochodowy lub zryczałtowanego podatku dochodowego
- wpłata za sierpień 2026 r. ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych
- wpłata przez spółkę dominującą reprezentującą podatkową grupę kapitałową zaliczki na podatek pobranej za sierpień 2026 r.
- wpłata należnego zryczałtowanego podatku przez: podatnika wymienionego w art. 17 ust. 1 ustawy o pdop, jeżeli w sierpniu 2026 r. dochód z dywidendy oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych wydatkował niezgodnie z przeznaczeniem określonym w oświadczeniu CIT-5; spółkę, która w sierpniu 2026 r. utraciła prawo do zwolnienia, o którym mowa w art. 22 ust. 4 ustawy o pdop

- wpłata za sierpień 2026 r. zaliczki na podatek przez spółkę nieruchomościową/przedstawiciela podatkowego spółki nieruchomościowej od dochodu, o którym mowa w art. 41 ust. 4f lub ust. 4g ustawy o pdof i w art. 26aa ust. 1 lub ust. 2 ustawy o pdop oraz przesłanie podatnikowi informacji o wpłaconej zaliczce odpowiednio PIT-ISN i CIT-ISN
- wpłata za sierpień 2026 r. podatku dochodowego od przychodu ze źródła trwałego będącego budynkiem, o którym mowa w art. 24b ustawy o pdop i w art. 30g ustawy o pdof
- wpłata ryczałtu od dochodów spółek (tzw. estońskiego CIT) z tytułu: ukrytych zysków i wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą - jeżeli w sierpniu 2026 r. dokonano wypłaty, wydatku lub wykonano świadczenie; zmiany wartości składników majątku - jeżeli do przejęcia, przekształcenia lub wniesienia wkładu niepieniężnego doszło w sierpniu 2026 r.
- wpłata podatku od świadczenia lub mienia z art. 24q ust. 1 ustawy o pdop, które fundacja rodzinna przekazała lub postawiła do dyspozycji w sierpniu 2026 r.
- przekazanie do ZUS dokumentów rozliczeniowych oraz wpłata składek ZUS za sierpień 2026 r. - pozostali płatnicy składek (z wyłączeniem jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych oraz osób prawnych)
- wpłata na PFRON za sierpień 2026 r.

25.09.2026 r.:

- wpłata na PFRON za sierpień 2026 r.
- złożenie deklaracji VAT-8, VAT-9M, VAT-12 za sierpień 2026 r.
- przesłanie pliku JPK_V7M za sierpień 2026 r.
- przesłanie pliku JPK_V7K za sierpień 2026 r. (część ewidencyjna)
- wpłata podatku akcyzowego za sierpień 2026 r. oraz złożenie deklaracji dla podatku akcyzowego na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o podatku akcyzowym
- złożenie deklaracji VAT-13 przez przedstawiciela podatkowego za sierpień 2026 r.
- rozliczenie podatku cukrowego należnego za sierpień 2026 r.
- rozliczenie podatku od sprzedaży detalicznej PSD-1 za sierpień 2026 r.
- przekazanie do PFRON dokumentów dotyczących dofinansowania do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników za sierpień 2026 r.

30.09.2026 r.:

- przekazanie do PFRON przez osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą wniosku o refundację zapłaconych składek emerytalno-rentowych za lipiec 2026 r.

- przekazanie na wyodrębniony rachunek bankowy ZFŚS pozostałej części odpisów i zwiększeń, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych
- udzielenie pracownikowi zaległego urlopu wypoczynkowego za 2025 rok, z wyjątkiem 4 dni urlopu na żądanie.

WSKAŹNIK WALORYZACJI PODSTAWY WYMIARU ZASIŁKU CHOROBOWEGO DLA CELÓW OBLICZENIA ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNEGO

Okres	1.07.2026 r. - 30.09.2026 r.
Wskaźnik (%)	109,0%

WPLATY NA PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Okres	1.06.2026 r.- 31.08.2026 r.
Kwota	9.562,88 zł

Pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, dokonywać miesięcznych wpłat na PFRON, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Dlatego do obliczenia wpłat na PFRON w danym okresie przyjmuje się ww. kwotę.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 ze zm.) - art. 2 pkt 4 oraz art. 21 ust. 1.

WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW MŁODOCIANYCH

Młodocianemu w okresie nauki zawodu oraz przycuczenia do wykonywania określonej pracy przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale, obowiązującego od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa GUS.

Przeciętne wynagrodzenie w I kwartale 2026 r. wyniosło - 9.562,88 zł (Mon. Pol. z 2026 r. poz. 457).

Okres: 1.06.2026 r. - 31.08.2026 r.:

- nie mniej niż 8% ww. wynagrodzenia w I roku nauki lub klasie I branżowej szkoły I stopnia - 765,03 zł
- nie mniej niż 9% ww. wynagrodzenia w II roku nauki lub klasie II branżowej szkoły I stopnia - 860,66 zł
- nie mniej niż 10% ww. wynagrodzenia w III roku nauki lub klasie III branżowej szkoły I stopnia - 956,29 zł
- nie mniej niż 7% ww. wynagrodzenia w razie odbywania przyuczenia do wykonywania pracy - 669,40 zł

Podstawa prawna: § 19 i § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2018 r. poz. 2010 z późn. zm.).

MAKSYMALNE TEMPERATURY PRZY WYKONYWANIU PRACY - NOWE PRZEPISY Z ZAKRESU BHP

W aktualnym stanie prawnym przepisy z zakresu bhp regulują temperaturę w miejscach pracy tylko na poziomie minimalnym. To ulegnie zmianie od 11 stycznia 2027 r., kiedy wejdzie w życie rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. poz. 927), zgodnie z którym zobowiązano pracodawcę do zapewnienia temperatury nie wyższej niż:

- 35°C w pomieszczeniach pracy (chyba że względy technologiczne na to nie pozwalają),
- 32°C przy pracach wykonywanych na otwartej przestrzeni, związanych z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny organizmu powyżej 1.500 kcal (6.280 kJ) u mężczyzn i 1.000 kcal (4.187 kJ) u kobiet (chyba że względy technologiczne na to nie pozwalają).

Jeżeli temperatura w pomieszczeniach pracy oraz na otwartej przestrzeni przekroczy, z uwagi na warunki atmosferyczne, powyższe progi, praca nie będzie mogła być wykonywana.

Natomiast w przypadku, gdy temperatura w pomieszczeniu pracy, z uwagi na warunki atmosferyczne, przekroczy 28°C, a przy pracach związanych z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej wskazany powyżej efektywny wydatek energetyczny – 25°C pracodawca będzie musiał:

- zapewnić odpowiednie rozwiązania techniczne obniżające lub ograniczające wzrost tej temperatury, chyba że względy technologiczne na to nie pozwalają, lub

- zastosować odpowiednie rozwiązania organizacyjne minimalizujące wpływ temperatury na zdrowie pracowników – uzależnione od warunków i specyfiki pracy.

Z kolei przy pracach wykonywanych na otwartej przestrzeni, gdy temperatura z uwagi na warunki atmosferyczne przekroczy 25°C, zobligowano pracodawcę do zastosowania odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, minimalizujących wpływ temperatury na zdrowie pracowników – uzależnionych od warunków i specyfiki pracy. Jak wskazało Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na swojej stronie internetowej (www.gov.pl):

„(...) Zależnie od warunków, specyfiki pracy, tego czy jest wykonywana wewnątrz czy na zewnątrz, pracodawca może albo zdecydować się na montaż klimatyzacji, albo wprowadzić dodatkowe przerwy, skrócić czas pracy czy zmienić jej organizację w taki sposób, żeby uniknąć pracy w najgorętszych godzinach dnia. (...)”

Pracodawca będzie musiał skonsultować rozwiązania organizacyjne, mające zapobiec lub osłabić negatywny wpływ wysokich temperatur w miejscu pracy, z komisją bhp lub w razie jej braku z ogółem pracowników lub z ich przedstawicielami.

źródło: gofin.pl

Wydawca:

Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni
"Samopomoc Chłopska"
00-336 Warszawa, ul. Kopernika 30
tel. +48 22 826 43 53
e-mail: sekretariat@kzrs.pl
www.kzrs.pl

ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI - NIEUSTAJĄCE WYZWANIE

Trudno nie doceniać znaczenia wszystkiego, co łączy się z szeroko rozumianą problematyką dotyczącą najważniejszego zasobu w organizacji - jej kapitału ludzkiego. Jak zarządzamy tym kluczowym fragmentem funkcjonowania przedsiębiorstwa?

Działy zarządzania zasobami ludzkimi przeszły w ostatnich dziesięcioleciach znaczącą ewolucję: od budzących respekt, a nawet obawy „kadrowców” do zespołu pracowników mających dbać o dobro personelu, wysoką efektywność jego działalności, jak również o coraz ważniejszy w firmach „dobrostan zatrudnienia”. Jednocześnie zakres czynności komórek HR uległ istotnemu rozszerzeniu, nie ograniczając się do administrowania wynagrodzeniami oraz ruchem osobowym w organizacji, lecz podejmując wyzwania z zakresu doskonalenia kompetencji zatrudnionych, ocen pracowniczych, motywowania i rozwiązywania problemów w relacjach interpersonalnych.

Zwróćmy uwagę na kilka kwestii, które muszą być podjęte w każdym przedsiębiorstwie dążącym do zorganizowania sprawnego działu (pionu) HR:

- szerokie ujmowanie zagadnień składających się na nowoczesny

HR - to całokształt tematów dotyczących jakości kapitału ludzkiego w organizacji, jego funkcjonowania i rozwoju, nieograniczanie się do rutynowo ujmowanych fragmentów polityki kadrowej

- stosowanie nowoczesnej techniki (narzędzia, programy, systemy IT), znacznie ułatwiającej analizę oraz pozwalającej na ujawnienie wielu problemów, często niezauważanych lub lekceważonych, wcześniej traktowanych jako zbyt złożone, skomplikowane, trudne do rozpracowania metodami tradycyjnymi
- dbałość o wysoki poziom kompetencji kadr HR - ten problem jest szczególnie wyraźny w firmach małych, w których całokształt ważnych tematów przypisany bywa jednej osobie; niezbędna jest wszechstronność merytoryczna, doskonałe umiejętności interpersonalne oraz coś nieuchwytnego, chociaż bardzo istotnego, czyli zdolność two-

żenia atmosfery empatii, współpracy, poczucia wspólnoty w ramach spółdzielni

- zapewnienie współdziałania ze strony kierownictwa organizacji - wiele decyzji dotyczących zasobów ludzkich nosi przecież charakter strategiczny, decydujący o przyszłości przedsiębiorstwa
- właściwe usytuowanie komórek HR w strukturze firmy, w tym określenie jej wielkości, zakresu obowiązków oraz powiązań z innymi działami spółdzielni
- umiejętność uczenia pracowników nowych ról w organizacji, przy zapewnieniu właściwej oceny wyników oraz analizy efektywności personelu, z wnioskami wpływającymi dla budowy skutecznych systemów motywacyjnych.

To niełatwe wyzwania, tym bardziej, iż od oceny działalności każdego pracownika, określenia jego optymalnego miejsca w systemie funkcjonowania firmy, wyznaczenia „ścieżki kariery”, zależy nie tylko jego efektywność pracy i przydatność dla organizacji, ale zwłaszcza wspomniany wcześniej „dobrostan zatrudnienia”.

Ponieważ głównym zadaniem działów HR jest budowanie oraz doskonalenie pracy zespołów, zwróćmy uwagę na ważne słowa Henry Forda, wypowiedziane już tak dawno: *zebranie się razem to początek, trzymanie się razem to postęp, a wspólna praca to sukces*. A inna mądra sentencja twierdzi, że *organizacje przyszłości będą zdominowane przez umiejętności miękkie*. Pamiętajmy o tych istotnych wskazówkach, traktujmy je także jako istotne przestrogi!

Przemysław Solecki

KRYZYS MEDIALNY - GROŻNA SYTUACJA

Współczesny biznes nie wybacza potknięć upublicznionych przez tak wszechogarniające i zróżnicowane media. W skrajnych przypadkach wspomniany kryzys i lawina krytyki mogą przesądzić o załamaniu się reputacji firmy, a nawet poważnym zachwianiu potencjału ekonomicznego organizacji. Oczywiście, zwłaszcza wtedy, gdy nie zostaną podjęte odpowiednie działania antykryzysowe. Temat jest więc wyjątkowo ważny, a w warunkach agresywnej konkurencji bardzo aktualny...

Groźnych przyczyn wywołujących kryzys medialny jest dużo i są one trudne do przewidzenia. Obok negatywnego wpływu warunków obiektywnych mogą to być sytuacje zainicjowane przez personel - niepotrzebna scysja, wyzwiska, naruszenie godności klienta, bądź powtarzające się błędy w obsłudze, niefachowość czy permanentne lekceważenie obowiązków zawodowych. Kolejna grupa trudnych przypadków to awarie sprzętu komputerowego (problemy w realizacji płatności) lub zła organizacja sprzedaży, powtarzająca się mimo zgłaszane uwagi konsumentów. Zresztą wystarczy pomówienie, wydawałoby się niewinna plotka, bardzo szybko rozprzestrzeniająca się w lokalnym środowisku. Niekiedy, i to sprawa najbardziej przykra i niebezpieczna, kryzys wizerunko-

wy może zostać celowo wywołany przez wroga grupy wpływu, najczęściej wywodzącego się z obszaru konkurencji.

Sytuacje kryzysowe, poważniejsze bądź mniej znaczące, można zlekceważyć - i tak niestety dzieje się często - jednak profesjonalne podejście do zarządzania relacjami z otoczeniem nakazuje podjęcie działań przynajmniej łagodzących dolegliwe konsekwencje różnych zdarzeń. Rozwiązaniem optymalnym byłoby oczywiście całkowite wyjaśnienie problemu, a dzięki temu przezwyciężenie zaistniałego kryzysu.

Musimy pamiętać, że lokalne media czekają na sensację, żyją nimi. Jedną z nich może być incydent dotyczący naszego przedsiębiorstwa. Czy warto narażać reputację spółdzielni nie podejmując działań wyjaśniających, a może nawet umoż-

liwiających przekształcenie sytuacji kryzysowej w szansę pozytywnego wyróżnienia się w lokalnym środowisku? A niekiedy wystarczy jedno nieodpowiedzialne słowo menedżera, które poważnie nadszarpnie ten wizerunek, na który cały zespół pracował latami. Dlatego pierwszą przestrogą kierowaną do menedżera odpowiedzialnego za relacje z otoczeniem jest: myśleć, być ostrożnym, nie ulegać emocjom, raczej być bardziej układnym, niż nadmiernie pobudzonym i pragnącym wyjaśnić wszystko natychmiast, często sięgając do argumentów nieprawdopodobnych. Jedno słowo może przeważać szalę ocen na niekorzyść naszej organizacji.

Co sprzyja zaistnieniu okoliczności kryzysowych? Z pewnością niezgrany zespół - skłócony, skonfliktowany, nielojalny, ale także niewła-

ściwa komunikacja w ramach firmy, nieznajomość zasad jej funkcjonowania, procesów biznesowych, jak również styl zarządzania niesprzysięgający rzeczowemu i spokojnemu rozwiązywaniu zaistniałych problemów. Tym najlepszym zachowaniem kierowniczym wydaje się styl demokratyczny połączony ze stanowczością i profesjonalizmem działania. Ilu jest jednak menedżerów potrafiących podołać takim wymaganiom?

W najlepszej sytuacji znajdują się organizacje, które posiadają plan komunikacji z otoczeniem w sytuacji kryzysowej, a przynajmniej pewien zbiór niesformalizowanych zasad postępowania w momentach dla spółdzielni najtrudniejszych. Ile naszych organizacji taki plan posiada, ilu kierowników spółdzielni jest przygotowanych na zmierzenie się z atakiem mediów, ilu zaprezentuje się w takich chwilach jako autentyczny lider? Media często wyolbrzymiają zdarzenia, a ich działania ukierunkowane są głównie na znalezienie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz wskazanie winnych. Prefero-

wane są rozwiązania szybkie, jednoznaczne, efektywne, nie zawsze jednak zgodne z prawdą. Obowiązek wyjaśnienia tych problemów, rozwikłania jakże wielu niejasności spoczywa na kierowniku organizacji lub osobie upoważnionej do relacji z mediami.

Jaką przyjąć strategię komunikacji z otoczeniem? Można wszystkiemu zaprzeczać, choć takie postępowanie jeszcze bardziej wzmoże atak mediów, można także nie podejmować żadnego działania, jednak wtedy zupełnie tracimy kontrolę nad ochroną naszej reputacji. Innym sposobem radzenia sobie z atakami medialnymi jest zrzucanie odpowiedzialności na innych, a trzeba przyznać, że pomysłowość w wynajdywaniu „sprawców” zdarzeń jest przebogata. Można także sytuację kryzysową lekceważyć bądź obarczać przyczynami ich zaistnienia obiektywnie istniejące uwarunkowania. I w końcu „strategia usprawiedliwiania się” - trudno, zdarzenie miało miejsce, przyznajemy się do błędu, naprawimy szkody i będzie-

my dbali o niepowtarzanie się takich przypadków w przyszłości.

Może jest jednak inne rozwiązanie, inna „ścieżka” postępowania? Starajmy się przede wszystkim wykazać zrozumienie i ubolewanie, a następnie zobowiązujemy się do jak najszybszego wyjaśnienia problemu. Konieczna jest aktywność, większa niż przedstawiciele mediów! Takie postępowanie daje nam nadwyżkę jakże istotnego czasu, którego w takich sytuacjach zawsze brakuje. I oczywiście bądźmy w stałym kontakcie z mediami, postępujmy transparentnie, dajmy do zrozumienia, że nie pragniemy uniknąć odpowiedzialności za dowiedzione błędy i zaniedbania. Pamiętajmy o potrzebie powołania zespołu antykryzysowego (złym rozwiązaniem jest obarczenie wszystkim prezesa spółdzielni), profesjonalnie przygotowujemy wystąpienia do mediów, utrzymujemy z nimi ciągły kontakt. A może trzeba będzie przygotować wystąpienie publiczne lub konferencję prasową? To szczególnie ważne przedsięwzięcia wymagające zarówno dobrego opracowania materiałów dla mediów, jak też wycucia momentu ich realizacji - nie nazbyt wcześnie, przynajmniej po częściowym wyjaśnieniu sytuacji oraz sprecyzowaniu wiarygodnej odpowiedzi. Okazujemy opanowanie i życzliwość wobec przedstawicieli środków przekazu - takie zachowanie zawsze działa na naszą korzyść.

A może do kryzysu w ogóle nie powinno dojść? Poza wydarzeniami zupełnie nieprzewidywalnymi wiele sytuacji stanowi konsekwencję niefrasobliwości, braku odpowiedzialności, jak również niewłaściwych procedur określających funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Dlatego tak ważna jest troska o jakość zarządzania bieżącego oraz antykryzysowego, podejmowanego w sytuacji szczególnego zagrożenia.

Przemysław Solecki

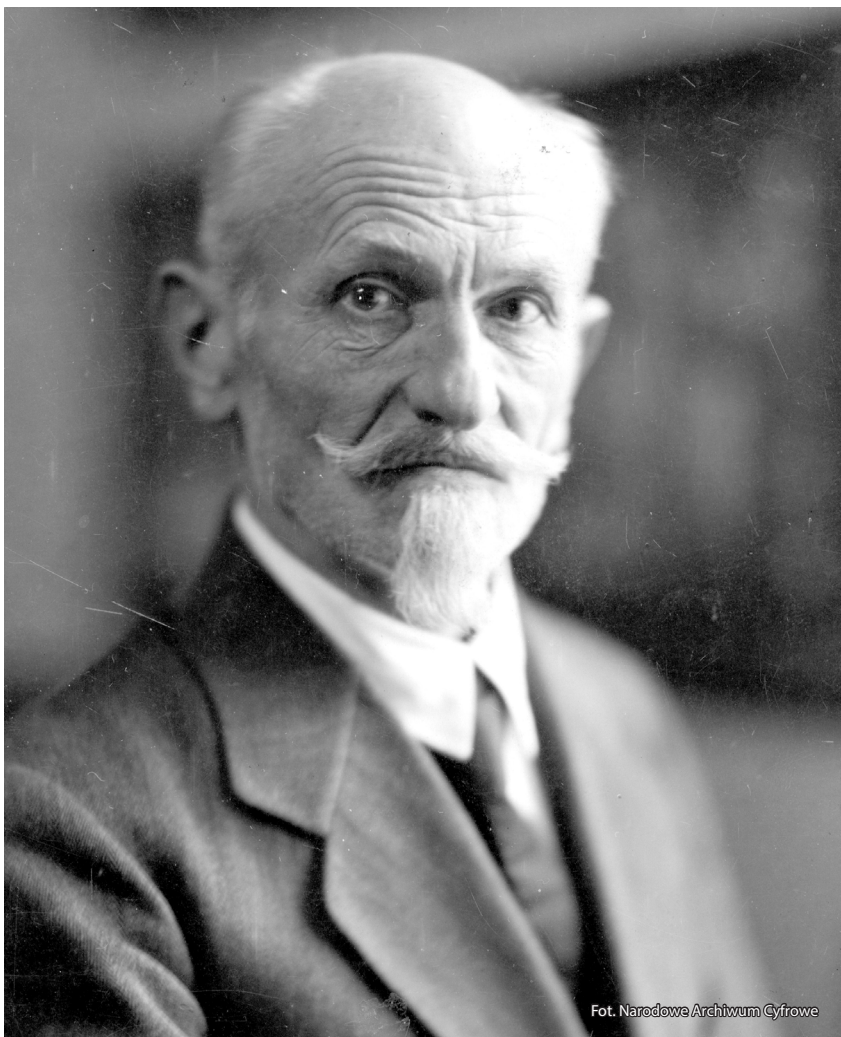
ROZMYŚLANIA SPÓŁDZIELCZE [39]

STANISŁAW WOJCIECHOWSKI – PREZYDENT RP SPÓŁDZIELCA

Spółdzielcy przez długie lata niewoli narodowej pracowali nie tylko dla swojego dobra, lecz także dla wspólnego dobra, swego środowiska z dalekosiężną myślą o przyszłości, celu odzyskania niepodległości i odbudowie Ojczyzny.

Liderzy społeczni z różnych warstw społecznych kształtowali etos tej pracy u podstaw w biednym, zapóźnionym cywilizacyjnie kraju, podzielonym kordami zaborców i rządzonym przez nich we własnym interesie. Wnieśli znaczny wkład w tworzenie II Rzeczypospolitej i jej demokratyczny charakter, a ustawa spółdzielcza została uchwalona w październiku 1920 r., jeszcze przed uchwaleniem Konstytucji RP w dn. 17 marca 1921 r., stanowiącej fundament ustroju państwa. Jednym z jego filarów był spółdzielca Stanisław Wojciechowski (1869-1953). Był wzorem rzetelnej pracy społecznej, odwołującym się do tego co łączy, a nie dzieli skłóconych rodaków.

Szkoda, że w Jego ślady nie poszli następcy na sprawujący urząd Prezydenta RP. Bolesław Bierut „wsławił się” likwidacją fundacji ks. Stanisława Stefczyka - rozwiązaniem Hrubieszowskiego Towarzystwa Rolniczego. Na jego kadencję przypadła rozprawa z tradycjami pracy społecznej i spółdzielczej Edwarda Abramowskiego, gronem bezinteresownych działaczy zwanych „abramowszczykami”. Były to także czas postępującej stalinizacji, przyjmowania narzuconych wzorów ustrojowych i gospodarczych Kraju Rad - kolektywizacja rolnictwa, wiodącej do wypaczenia zasady dobrowolnego tworzenia spółdzielni. Był to także czas niszczenia drobnej przedsiębiorczości, indywidualnego rzemiosła i wielu typów spółdzielni jako nie odpowiadającym nowym czasom.

Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Początek transformacji politycznej, inicjującej zmiany ustrojowo - gospodarcze nie sprzyjał spółdzielczości, wokół której wytworzono zły klimat. Wystarczy wspomnieć „specustawę” z 1990 r. likwidującą całą rozbudowaną strukturę spółdzielczości ukształtowaną w PRL i niepozwolone szkody w prywatyzacji

wanym majątku spółdzielczym, nierzadko dorobku kilku pokoleń. Na tym tle dobrze zapisał się prezydent Aleksander Kwaśniewski, wetujący ustawę ułatwiającą przekształcanie spółdzielni w różne spółki typu kapitalistycznego. Niedawno obchodzono rocznicę wyboru na najwyższy urząd w państwie Karola Nawrockie-

go. Czy okaże się on w praktycznym działaniu życzliwy dla spółdzielczości i jej walorów integracyjnych skłóconego społeczeństwa i odbudowy zdewastowanej gospodarki? Czasem warto sięgnąć do inspiracji z przeszłości

Drugi Prezydent RP Stanisław Wojciechowski zanim wszedł do wielkiej polityki, miał za sobą bogatą działalność spółdzielczą w ostatniej dekadzie niewoli narodowej w zaborze rosyjskim przed I wojną światową. Będąc na emigracji w Anglii, poznał tam osiągnięcia spółdzielczości, zwłaszcza spożywców i nową ideologię - pankooperatyzm - budzącą nadzieję na nowy ustrój, takie przekształcenie stosunków gospodarczo-społecznych, które eliminowałyby wyzysk „świata pracy”. Po powrocie do kraju podczas rewolucji 1905 r. został jednym ze współzałożycieli Towarzystwa Kooperatystów w Warszawie (1906), redaktorem czasopisma „Społem”. Stał się pionierem spółdzielczości spożywców (wraz z Romualdem Mielczarskim). Współtworzył Warszawski Związek Stowarzyszeń Spożywczych, którego został dyrektorem, poświęcając się praktycznemu propagowaniu różnych typów spółdzielni w miastach i na wsi.

Polscy spółdzielcy mogą być dumni, że w ich gronie znalazł się prezydent odrodzonej Rzeczypospolitej - Stanisław Wojciechowski, wybitny teoretyk i praktyk spółdzielczości, pierwszy redaktor tygodnika „Społem”. Udzielał się na wielu polach jako działacz niepodległościowy, socjalista współorganizujący ruch robotniczy, polityk, a także naukowiec - teoretyk i praktyk spółdzielczości.

Stanisław Wojciechowski należał do pokolenia wielkiego przełomu. Urodzony jeszcze „w niewoli” czasów zaborów, doczekał odzyskania niepodległości, do czego wydatnie przyczynił się i - po latach - sprawował najwyższy urząd państwa. Urodził się dn. 15 marca 1869 r.

w Kaliszu inteligenckiej rodzinie o patriotycznych, powstańczych tradycjach. Odebrał staranne wychowanie i wykształcenie. Ukończył tam gimnazjum klasyczne, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno - Fizycznym zruśfikowanego Uniwersytetu Warszawskiego, skąd wkrótce przeniósł się na Wydział Przyrodniczy. W tym czasie nawiązał kontakty z tajnym Związkiem Młodzieży Polskiej „Zet” i wszedł w skład jego władz czyli Centralizacji. W 1890 r. zbliżył się do równie nielegalnego ruchu robotniczego, wstąpił do Związku Robotników Polskich, jednej z pierwszych organizacji proletariackich na ziemiach polskich. Wkrótce spotkały go carskie represje. Za udział w warszawskiej demonstracji z okazji 100. Konstytucji 3 Maja został aresztowany i osadzony we więzieniu. Na wolność wyszedł w następnym roku i wyjechał na emigrację, najpierw do Paryża, a następnie po krótkim pobycie w Polsce, w 1899 r. do Londynu. W Anglii zetknął się z odnoszącym już sukcesy ruchem spółdzielczym, który w 1895 r. utworzył Międzynarodowy Związek Spółdzielczy dla krzewienia kooperacji. Po półwieczu doświadczeń z niepozornego zrazu stowarzyszenia w Rochdale wykrystalizowała się ideologia pankooperatystyczna zmierzająca do przebudowy stosunków gospodarczo - społecznych na świecie, wyeliminowania wyzysku i pokojowego przewyciężenia bolączek kapitalizmu. Przybysz z Polski zainteresował się zwłaszcza wielkimi możliwościami spółdzielczości spożywców. Podobnie jak młodzież wyjeżdżająca zagranicę na studia, bacznie obserwował instytucje życia społecznego możliwe do zaadaptowania w polskich warunkach. Odtąd powoli ewoluował od socjalizmu ideologii walki klasowej do kooperacji łączącej ludzi we wspólnym zaspokajaniu swoich potrzeb.

Powrót do kraju umożliwiła mu rewolucja 1905 - 1907 r. Współ-

działał z Edwardem Abramowskim w realizacji jego programu budowy Polski Ludowej „od dołu” poprzez sieć stowarzyszeń o różnym charakterze, integrujących polskie społeczeństwo na bazie parafii. W 1906 r. został jednym z założycieli Towarzystwa Kooperatystów w Warszawie i członkiem jego zarządu. Obok Abramowskiego i Romualda Mielczarskiego stał się pionierem spółdzielczości (spożywców) w Polsce. Towarzystwo skupiało ok. 200 członków entuzjastów kooperacji z różnych kręgów społecznych. Zajmowało się zarówno teoretycznymi badaniami rozwoju tego ruchu jak i pełniło rolę ośrodka informacyjnego, inspirującego powstawanie nowych stowarzyszeń. Jego oddziaływanie wykraczało poza granice zaboru rosyjskiego. Zamieszkał na stałe w Warszawie, gdzie zorganizował redakcję tygodnika „Społem”, którego nazwę wymyślił Stefan Żeromski. Pierwszy numer ukazał się z datą 6 października 1906 r. Dewizą pisma, którego został pierwszym redaktorem, były słowa z Ody do młodości Adama Mickiewicza: „W szczęściu wszystkiego są wszystkie cele”. Służyło ono propagowaniu zasad spółdzielczych i praktycznej wymianie doświadczeń przez cały wiek.

Nowy ruch rozproszonych w dużych miastach, miasteczkach i na wsi spółdzielni wymagał wsparcia organizacyjnego. Stanisław Wojciechowski był jednym ze współorganizatorów I Zjazdu Stowarzyszeń Spożywczych, który obradował w Warszawie w październiku 1908 r. Wówczas został powołany wraz z R. Mielczarskim, na sekretarza Biura Informacyjnego przy Towarzystwie Spółdzielców. Razem organizowali w Królestwie spółdzielczość spożywców. W 1911 r. odbył się zjazd organizacyjny Związku Stowarzyszeń Spożywczych, na którym w dn. 1 października powołano Warszawski Związek Stowarzyszeń Spożywczych. Wojciechowski wraz

z Mielczarskim zostali dyrektorami nowego związku. Miał on zadanie skupienia wszystkich spółdzielni zaboru rosyjskiego.

Okres I wojny światowej Stanisław Mielczarski spędził na terenie Rosji, gdzie organizował pomoc dla polskich uchodźców.

W odrodzonej Polsce był politykiem i naukowcem. W 1918 r. został profesorem historii i teorii kooperacji w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie, gdzie pracował do wyboru na prezydenta RP w grudniu 1922 r. W styczniu 1919 r. z inicjatywy Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego sprawował urząd ministra spraw wewnętrznych w rządzie Ignacego Paderewskiego. Jednym z ważniejszych jego osiągnięć na tym stanowisku, było zorganizowanie w latach 1919 – 1920 samorządu terytorialnego w województwach i powiatach. W te prace państwowo – twórcze włączył spółdzielców. I Zjazd Pełnomocników WZSS w czerwcu 1919 r. powierzył mu funkcję pierwszego przewodniczącego RN tegoż związku, który w nowych warunkach zmienił statut i nazwę na Związek Polskich Stowarzyszeń Spożywców. Wkrótce został on przyjęty do Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. W Warszawie powstał Spółdzielczy Instytut Naukowy, a w WSH utworzono katedrę kooperacji.

Prezydentem RP został wybrany przez sejm 20 grudnia 1922 r. w dramatycznych okolicznościach po zabójstwie Gabriela Narutowicza. W Polsce i w Europie było to bezprecedensowe wydarzenie, by spółdzielca został głową państwa. Urząd prezydenta RP sprawował do zamachu majowego. Głęboko rozczarowany do J. Piłsudskiego, przyjaciela z lat wspólnej działalności w ruchu robotniczym, który – jak sam mówił – wysiadł z tramwaju zwanego socjalizm na przystanku Niepodległość, zrezygnował 14 maja 1926 r. z tej najwyższej godności i odsunął się od życia poli-

tycznego. Formalnie przebywał na emeryturze, poświęcając się pracy naukowej i działalności spółdzielczej. Do września 1939 r. był profesorem SGGW i WSH w Warszawie. W 1927 r. został dyrektorem Spółdzielczego Instytutu Naukowego.

Po zamachu majowym drogi dawnych towarzyszy – socjalistów w walce o niepodległą Polskę rozeszły się ostatecznie. Wojciechowski pozostał wierny ideałom pozytywistycznej „pracy u podstaw”, poprawy materialnego bytu – biedniejszej ludności, upatrując możliwość realizacji tego celu w krzewieniu spółdzielczości, etycznych zasad tego ruchu i praktycznej pracy organizacyjnej, poświęcając się pracy naukowej i działalności spółdzielczej. Propagował kooperację, upatrując w niej pewną drogę zaspokajania różnych potrzeb materialnych i duchowych społeczeństwa. W 1927 r. został dyrektorem Spółdzielczego Instytutu Naukowego. Wykładał w WSH i SGGW. Pisał liczne artykuły i monografie. Uczestniczył w uroczystościach Dnia Spółdzielczości, wygłaszał pogadanki w Polskim Radio, popularyzując zasady spółdzielcze i ukazując korzyści płynące z zakładania spółdzielni różnych rodzajów miastach i na wsi.

Propagował kooperację. Uczestniczył w uroczystościach Dnia Spółdzielczości, wygłaszał pogadanki w Polskim Radio, popularyzując zasady spółdzielcze i ukazując korzyści płynące z zakładania spółdzielni. Pisał liczne artykuły, opracował cenną monografię *Kooperacja w rozwoju historycznym. Historia polskiej spółdzielczości do 1914 r.*, mającej dziś już wartość źródłową.

Okres okupacji hitlerowskiej spędził w Warszawie. Po wojnie pomimo podeszłego wieku jeszcze z zapałem opracowywał program ideowy dla odradzającej się spółdzielczości, którego nie dane było mu realizować ze względów politycznych. W 1946 r. uczestniczył jeszcze w uroczystości 35. Związku „Spo-

łem”, wygłaszając okolicznościowe przemówienie. Wkrótce nastąpiła rozprawa z ideologią pankooperatyizmu, dzieła Abramowskiego usuwano z bibliotek. Stanisław Wojciechowski zmarł w podwarszawskich Gołąbkach 9 kwietnia 1953 r. w wieku 84 lat. Umierając w czasie najgorszego stalinizmu, pytał „Dlaczego ta Polska jest taka nieszczęśliwa?” Pochowano Go na Cmentarzu Powązkowskim, przed katakumbami. W powojennej Polsce II prezydent II RP Stanisław Wojciechowski popadał w zapomnienie. Pamiętali o nim spółdzielcy, zajmując się renowacją i pielęgnacją grobu. Jego imię nosi sala obrad w siedzibie Krajowej Rady Spółdzielczej w Domu pod Orłami w Warszawie. Pierwszą monografię poświęcił Mu prof. Zdzisław Pawluczuk dopiero w 1993 r.!

Ostatnie lata przyniosły wzrost zainteresowań osobą prezydenta RP Wojciechowskiego, Jego życiem i dziełem, za sprawą środowiska uczonych ze środowiska kaliskiego. Jego imię nosi miejscowy uniwersytet, który wyodrębnił się z wcześniejszej filii Uniwersyteku im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uniwersytet Kaliski przygotował w ostatnich latach dwie konferencje naukowe poświęcone osobie swego Patrona, przywracając młodszemu pokoleniu pamięć o dokonaniach Stanisława Wojciechowskiego, które stanowić mogą etyczny drogowskaz dla nowego pokolenia, podejmującego trud odbudowy życia politycznego, gospodarczego i społecznego, po latach wiary w utopię kosmopolityzmu i poszukiwania miejsca Polski w nowych warunkach globalizacji, zmieniającego się układu geopolitycznego i zagrożenia wojennego.

Zofia CHYRA-ROLICZ

Pawluczuk Z., *Konspirator i prezydent. Rzecz o Stanisławie Wojciechowskim*, Wydawnictwo „Globus”, Lublin 1993.

NASZĄ MISJĄ JEST POMOC ORAZ UŁATWIANIE SPÓŁDZIELNIOM REALIZACJI ICH ZADAŃ STATUTOWYCH

Do zadań KZRS „SCh” należy:

- przeprowadzanie ustawowych lustracji Spółdzielni
- prowadzenie na rzecz Spółdzielni działalności instruktażowo-doradczej, szkoleniowej, wydawniczej
- reprezentowanie interesów zrzeszonych Spółdzielni wobec władz administracyjnych i samorządowych

W ramach odpłatnej działalności Związek świadczy usługi
konsultingowe na rzecz Spółdzielni
Zapraszamy do współpracy

00-336 Warszawa ul. Kopernika 30
tel. +48 (022) 826-41-26
www.kzrs.pl
sekretariat@kzrs.pl

Spółka MultaRes Sp. z o.o. została utworzona w 2021 r. przez Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Warszawie. Spółka to narzędzie w rękach Krajowego Związku służące do zarabiania pieniędzy w celu ich spółdzielczego redystrybuowania, z przeznaczeniem na rozwój „GS” marki.

Działamy w określonych branżach:

- Hotelarsko-gastronomiczna
- Usługi cateringowe
- Organizacja imprez okolicznościowych, eventów, szkoleń, konferencji
- Wynajem powierzchni

Dysponujemy:

- salą konferencyjną na 100 osób
- w pełni wyposażonymi salami szkoleniowymi
- pokojami z pełnym węzłem sanitarnym, zapleczem plenerowym z miejscami na ognisko i grilla
- znakomitą, świeżą i polską kartą menu

Dla spółdzielni przygotowaliśmy specjalne pakiety, zapraszamy do korzystania z naszych usług.

Idealna przestrzeń dla biznesu:

- Organizujemy niezapomniane przyjęcia okolicznościowe, bankiety, konferencję, spotkania oraz eventy branżowe.
- Naszą dodatkową działalnością jest sprzedaż domowych, smacznych obiadów na wynos, które zyskały niezwykłą popularność wśród lokalnych firm i mieszkańców.
- Atrakcyjne, konkurencyjne ceny oraz różnorodna oferta sprawiają, że jesteśmy w stanie sprostać wymaganiom naszych klientów. Stawiamy na wysoką jakość oferowanych usług, profesjonalizm pracowników.
- Zaledwie 15 min od centrum Warszawy, w otoczeniu Mazowieckiego Parku Krajobrazowego oraz w małej odległości od Południowej Obwodnicy Warszawy, dzięki czemu zapewniamy odpoczynek przed dalszą podróżą w ciszy, pośród zieleni z dala od miejskiego zgiełku.
- Cieszymy się zaufaniem wśród stałych i nowych klientów, którzy chętnie do nas wracają przy nadarzającej się okazji.

Stawiamy na rozwój i prężnie działamy na istniejącym rynku.